

EXAMENSARBETE

Hösten 2010

Lärarytbildningen

Disneys sagor - En värld kantad av stereotyper?

Författare

Helen Olsson
Shpresa Salihu

Handledare

Joachim Liedtke

Disneys sagor

- En värld kantad av stereotyper?

Helen Olsson & Shpresa Salihu

Abstract

Kritiker anklagar ständigt Disney och deras verk då de hävdar att dessa innehåller stereotypa skildringar gällande bland annat genus och etnicitet, som i sin tur skapar negativ inverkan hos barn. Syftet med denna studie har därför fokus på att undersöka om Disneys sagor innehåller några stereotypa skildringar gällande *könsroller, mansbild, kvinnobild, onda karaktärer* samt *raser/etnicitet* och hur pass frekvent dessa i så fall förekommer. De problempreciseringar som studien tar sin utgångspunkt ur är: *Förekommer det frekvent tydliga stereotypa skildringar i Disneys sagor, och i så fall vilka?, Hur skildras Disneys figurer då och nu, finns det några skillnader och/eller likheter?* samt *Hur påverkas barn av dessa, eventuella, stereotypa skildringar?* Den empiriska forskningsdelen grundar sig på både en kvantitativ samt kvalitativ studie där slutligen 17 sagor, innehållande i huvudsak mänskligt skildrade karaktärer, från Disneys klassiker har granskats, dokumenterats och tolkats av oss. Studien har utmynnat i ett resultat där det tydligt framkommer att Disneys verk innehåller stereotypa skildringar av olika slag och att dessa, i stort, inte förändrats märkbart över tid. Vidare framkom det däremot, ur vår litteratur, skilda åsikter gällande om barn påverkas av dessa framställningar eller ej samt hur pass allvarligt vuxna och pedagoger bör förhålla sig till detta.

Ämnesord: Disney, stereotypa skildringar, barns påverkan, könsroller, genus, etnicitet.

INNEHÅLL

Förord.....	5
1 INTRODUKTION	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte	7
1.3 Disposition	7
2 FORSKNINGSBAKGRUND	8
2.1 Walt Disney Company	8
2.1.1 Definition av begreppet Disney.....	8
2.1.2 Definition av begreppet Disneyklassiker	9
2.2 Disneys inverkan på barn.....	9
2.2.1 Den lilla sjöjungfrun.....	10
2.2.2 Aladdin	10
2.2.3 Lejonkungen.....	11
2.2.4 Pocahontas.....	11
2.2.5 Pocahontas – sedd utifrån ett annat perspektiv	12
2.3 Barns och vuxnas perspektivseende.....	12
2.3.1 Därför är Disney så populär bland barn	13
2.3.2 Därför är Disney så impopulär bland vuxna	14
2.3.3 Disney övertolkas	14
2.4 Medias påverkan hos barn	16
2.4.1 Identitetsskapande	16
2.4.2 Könsroller.....	17
2.4.3 Barns erfarenheter kontra påverkan	19
2.5 Förhållningssätt till media – för vuxna och pedagoger.....	19
2.6 Problemprecisering	20
3. METOD.....	21
3.1 Insamlingsmetod	21
3.2 Urval	21
3.3 Genomförande.....	22
3.4 Bearbetning	22
3.5 Tillförlitlighet.....	23
4. RESULTAT OCH ANALYS	24
4.1 Materialredovisning	24
4.1.1 Snövit och de sju dvärgarna (1937).....	24
4.1.2 Askungen (1950)	24
4.1.3 Peter Pan (1953)	25
4.1.4 Törnrosa (1959).....	25
4.1.5 Den lilla sjöjungfrun (1989).....	26
4.1.6 Skönheten och Odjuret (1991)	26
4.1.7 Aladdin (1992)	27
4.1.8 Lejonkungen (1994)	27
4.1.9 Pocahontas (1995)	27
4.1.10 Ringaren i Notre Dame (1997).....	28
4.1.11 Herkules (1997).....	28
4.1.12 Mulan (1998).....	29
4.1.13 Tarzan (1999)	29
4.1.14 Atlantis – En försvunnen värld (2001).....	30

4.1.15 Lilo och Stitch (2002)	30
4.1.16 Familjen Robinson (2007).....	30
4.1.17 Prinsessan och grodan (2009)	31
4.2 Sammanställning.....	31
4.2.1 Könroller.....	31
4.2.2 Mansbild.....	34
4.2.3 Kvinnobild.....	35
4.2.4 Framställning av de onda karaktärerna	36
4.2.5 Rasskildring.....	37
5. DISKUSSION	39
5.1 Metoddiskussion	39
5.2 Resultatdiskussion.....	39
5.2.1 Stereotypa skildringar	40
5.2.2 Skildringar då och nu	43
5.2.3 Barns påverkan.....	44
5.3 Konsekvenser för yrkesrollen och förslag till vidare forskning.....	46
6. SAMMANFATTNING.....	47
Referenslista.....	48
Bilagor	

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till Hanna Olsson och Eleni Thomaidou, med barn, för utlåning av Disneyböcker, utan vilka denna studie förmodligen hade blivit betydligt skralare och mindre omfattningsrik.

Kristianstad 2010-12-20

Helen & Shpresa

1 INTRODUKTION

I generationer har närvaron av Disneys sagor varit allmänt känd och stor, då de står för skapandet av många av de mest populära barn- och familjeberättelserna genom tiderna. Sagorna, som finns tillgängliga i både bokform och som filmatiseringar, fängslar än idag ung som gammal. Disney har, med sina fantasirika och äventyrslystna sagor skapat en, för många, magisk värld där mottagaren får uppleva äventyr, spänning, kärlek och glädje. Dock så delar inte alla denna positiva uppfattning då kritiker ständigt anklagar Disney för stereotypa skildringar rörande bland annat etnicitet och genus.

1.1 Bakgrund

Vi är båda uppvuxna med Disney och deras sagor som alltid har fascinerat, inspirerat och fängslat oss. Så till den grad att en av oss (Helen), tidigare i utbildningen, såg Disney och deras verk som ett självklart komplement till andra läromedel i undervisningen, som underlag vid till exempel skrivuppgifter, arbete kring sagor och som "läseböcker". Hon ansåg nämligen då att Disney framkallar både nyfikenhet och intresse hos barnen som i sin tur genererar i lust till att lära, speciellt för eleverna i de lägre åldrarna. Samtidigt kom hon dock, tillsammans med en tidigare kurskamrat, över en artikel från Kulturnytt (2008), *Disney anklagas för rasism – igen*, som satte igång ett ifrågasättande angående huruvida det verkligen är lämpligt att använda Disney i undervisningen eller ej, vilket i sin tur ledde till att hon skrev en B-uppsats kring ämnet, *Disneys sagovärld – En utopi kantad av fördomar och förtryck?*. Detta låg sedan även som grund för oss då vi skulle påbörja denna studie då vi ansåg att det skulle vara väldigt intressant att nu vidare undersöka ämnet fast på ett betydligt djupare plan, och på så sätt kanske kunna åstadkomma ett ännu mer tydligt resultat än tidigare. Anklagelser mot Disney, rörande framställningar som genererar i negativ påverkan hos barn, strömmar nämligen fortfarande in och kritikerna hävdar att föräldrar och pedagoger bör vara observanta på vad dessa förmedlar till barnen. Även kritiska artiklar på Internet är ännu frekvent förekommande och en sådan artikel, från New York Times (2009), är *Her Prince Has Come. Critics, Too* vilken behandlar den nya filmen *Prinsessan och Grodan* som hade premiär i USA 2009. Denna artikel påvisar tydligt hur kritiker fortfarande gärna anmärker på Disneys sagor, varför också vårt valda ämne fortfarande känns högst aktuellt. Även i en av våra tidigare kursböcker (Giroux, 2000) fann vi ett kapitel där samma område behandlas. Giroux skriver nämligen där om dolda mönster och antyder att Disney sagor är fyllda av stereotypa

skildringar som negativt påverkar våra unga i form av till exempel felaktiga värderingar och syn på samhället. Men, till skillnad från ovanstående, förhåller sig däremot Rönnerberg (2001) på ett motsatt vis. Hon ser inte att Disney skulle bidra med negativ påverkan utan vidhåller att de istället skapar positiva effekter hos barnen som mycket glädje och skratt, vidgat perspektivseende och en mer utvecklad fantasi.

1.2 Syfte

Syftet med vår studie blir således att undersöka om Disneys sagor innehåller några stereotypa skildringar gällande *könsroller, mansbild, kvinnobild, onda karaktärer* samt *raser/ethnicitet* och hur pass vanligt förekommande dessa i så fall är, vilket även kommer att belysas utifrån ett dåtids- och nutidsperspektiv. Vidare kommer vi också att, utifrån litteratur, granska huruvida barn påverkas av tecknade och animerade karaktärer eller ej.

1.3 Disposition

Uppsatsen inleds med ovanstående inledning, bakgrund och syfte och fortlöper sedan med en litteraturgenomgång. I litteraturgenomgången behandlas litteratur som rör allmän information kring Disney som företag, kritikers olika förhållningssätt till Disney och hur barn påverkas av media. I metoddelen belyses sedan insamlingsmetod, urval, genomförande, bearbetning och tillförlitlighet rörande vår studie och ett avsnitt med resultat och analys, grundat på vårt insamlade material, inleds sedan. Vidare följer en diskussion kring studien samt en sammanfattning, och avslutningsvis även en referenslista samt bilagor.

2 FORSKNINGSBAKGRUND

Utifrån vår frågeställning har vi bearbetat litteratur och forskning som vi anser belyser vårt ämne på ett innehållsrikt och intressant sätt. Forskningen har sin utgångspunkt i Disney som bolag, olika kritikers ståndpunkter samt medias inverkan på barn vilken, tillsammans med en problemprecisering som presenteras i slutet av avsnittet, klarläggs här nedan.

2.1 *Walt Disney Company*

Walt Disney (Walter Elias Disney) föddes i Chicago 1901 och började tidigt intressera sig för teckning och animation (Wasko, 2001). Detta ledde sedan till att Walter, vid endast 22 års ålder, den 16 oktober 1923 startade ett företag vid namn: *The Disney Brothers Cartoon Studio*, tillsammans med sin bror Roy Disney. Företaget har sedan bytt namn åtskilliga gånger och hela koncernen benämns numera som *Walt Disney Company* (corporate.disney.go.com). Genombrotten för bolaget kom först genom skapandet av *Musse Pigg* (1928) och sedan även genom *Snövit och de sju dvärgarna* (1937), som då blev världens första tecknade långfilm och Disneys ”gyllene period” tog sin början (Eliot, 2001 s. 17). Efter detta följde ändock flera motgångar för företaget då det utsattes för bland annat strejker, stor kritik från samhället och konflikter inom företaget. Trots dessa många motgångar så innehöll Disneys frammarsch även väldiga medgångar och flera succéfilmer har skapats sedan grundandet. Janet Wasko (2001) skriver att ”By 1954, it was estimated that one- third of the world’s population had seen at least one Disney film” (Wasko, 2001 s. 22). Den 15 december 1966 dog Walt Disney, 65 år gammal, men tack vare en ny generations animatörer, som i slutet av 80-talet skapade framgångsrika musikalkomedier som: *Den lilla sjöjungfrun* (1989) och *Skönheten och Odjuret* (1991), så fortsatte hans imperium att växa (Madsén, Nyman, 2004).

2.1.1 *Definition av begreppet Disney*

Disneys företagsnamn har, som vi nämnt ovan, ändrats många gånger och är numera en koncern med flera uppköpta underkoncerner som *Touchstone Pictures* och *Miramax Films* (corporate.disney.go.com). På grund av detta och även för att förenkla och generalisera flödet i texten har vi valt att, i fortsättningen, benämna *Walt Disney Company* som enbart *Disney*.

2.1.2 Definition av begreppet Disneyklassiker

Disneys filmer är uppdelade i olika grupper såsom: Pixar-filmer, kortfilmer, spelfilmer samt *Disneyklassiker*. Med Disneyklassiker (eller ”klassiker”) åsyftas Disneys storfiler som har varit de mest påkostade animerade filmerna (www.magicmovies.se). Att just dessa filmer hamnat under kategorin Disneyklassiker är alltså på grund av att Disney själva valt att klassificera dem så. Detta blir därmed ingen allmän definition av ordet klassiker i sig, då en sådan definition, enligt oss, i stort grundar sig i varje människas egna personliga tolkningar och erfarenheter. För fullständig lista över Disneys klassiker: se bilaga 1.

2.2 Disneys inverkan på barn

I *Populärkulturen och skolan* skriver Henry A. Giroux (2000) att individuella och kollektiva identiteter formas av videokulturens, televisionens och filmens populära bildkultur. Han menar att barn skapar sig en drömlig barndomsvärld av trygghet, samhörighet och oskuldsfullhet utifrån Disneys filmer och hävdar att dessa barnfilmer bjuder på visuella rum, där upplevelser och underhållning möts i en fantasivärld av möjligheter. Barn finner en plats för sitt eget känsloliv och ”drömmer sig bort”, under filmens gång, och tenderar att glömma bort hur det verkliga livet egentligen är. Han hävdar alltså att filmerna fungerar som nya ”undervisningsmaskiner” för barnen i skolan och att dessa dolt påverkar barnens värderingar och syn på vårt samhälle. Vidare menar Giroux att det inte förekommer några betydande mödrar eller fäder i Disneys filmer. Fadersfigurerna, med undantag från Pocahontas far, avbildas som svaga eller ointelligenta och när det gäller kvinnorna framställs de som osjälvständiga och kraftlösa utanför familjens sammanhållning. Giroux nämner även Jack Zipes, en ledande sagoforskare, som hävdar att Disneys tecknade filmer hyllar en maskulin form av makt och han hävdar att filmerna framställs som ”en typ av stela könsroller...med en effekt på barn som är motsatsen till vad föräldrarna tror” (Zipes, se Giroux 2000, s.121). Att männen är mer betydelsefulla och framställs som ”viktigare” kan även stärkas av att kvinnor figurerar betydligt mer sällan i animationerna än män gör. Wasko (2001) skriver att, från filmerna *Snövit* och upp till *Lejonkungen*, utgör manliga figurer hela 57 % av karaktärerna medan de kvinnliga figurerna endast står för 21 %.

Giroux (2000) anser att det är av största vikt att, som vuxen, själv analysera och kritiskt granska Disneys filmer och detta eftersom det ofta förekommer negativa skildringar rörande ras, könsroller och makt i dem. Enligt Giroux är uppbyggnaden av kvinnors och flickors köns-

identitet en av de mest omstridda infallsvinklarna när det gäller Disneys tecknade animationer. Både Giroux och Wasko (2001) hävdar att alla kvinnokarakterer alltid framställs enligt rådande stereotypa kvinnoideal (smal midja, yppig byst, svallande hår och stora tindrande ögon) samt att "alla kvinnokarakterer är i första hand underordnade männen och definierar nästan uteslutande sin känsla av makt och önskningar i termer av dominerande manliga berättarmotiv" (Giroux, 2000 s. 118). Även Wasko antyder på liknande synsätt då hon skriver att nästintill alla Disneys kvinnliga figurer är omringade av manliga karakterer, missnöjda med sin tillvaro och har som högsta önskan att få gifta sig med en prins. Filmerna uppvisar också flera rasistiska bilder och framställningar som visar att figurer som inte präglas av en vit etnicitet, hemmahörande i medelklassen, är missanpassade, underlägsna och ointelligenta hot som måste övervinnas och besegras. Rasismen blir också tydligt märkbar då det i Disneys klassiker aldrig förekommer berättelser med afroamerikaner eller andra färgade människor i huvudrollen. Med hänsyn till dessa åsikter och synsätt har Giroux gjort grundliga analyser utifrån några av Disneys mest kända verk:

2.2.1 Den lilla sjöjungfrun

Ariel, den lilla sjöjungfrun, önskar att hon tillhör den mänskliga världen och hon är därför villig att möta utmaningar och faror för att själv kunna förverkliga denna önskning och bli självständig. Ariel avtalar nämligen en pakt med sjöhäxan Ursula och ger med det upp sin röst i hopp om att vinna den stilige prins Erics kärlek.

"Sjöhäxan Ursula talar om för Ariel att det inte är så illa att fråntas sin röst, eftersom män inte tycker om kvinnor som pratar, och budskapet blir betydligt mer dramatiskt då prinsen försöker ge Ariel en kyss av äkta kärlek trots att hon aldrig har pratat med honom." (Giroux, 2000 s. 118),

vilket påvisar att det viktigaste är att vara vacker, påstår Giroux. Barn blir hänfödda över Ariels skönhet men tar samtidigt emot budskapet om att önskningar och val är nära förknippade med att fånga och älska stiliga män.

2.2.2 Aladdin

Disneys filmbolag har alltså, sedan långt tillbaka i tiden, en historia som kan liknas med främlingsfientlighet, menar Giroux. Klichéartade rasskildringar är ett stort tema som framkommer i många av Disneys tecknade filmer. Det mest kontroversiella exemplet på ras-

skildringar bland Disneys filmer är den rasistiska prägeln i filmen *Aladdin*. Alla de ondskefulla arabkaraktärerna framställs som våldsamma, groteska och hjärtlösa med sina skägg, ondskefulla ögon, stora näsor och grova brytning. Aladdin däremot, som även han är arab, skildras på ett helt annorlunda vis. Hans näsa är liten, han har varken skägg eller turban och han bryter inte. Hans trevliga ”icke arabliknande” karaktär blir ännu mer påtaglig då man vet att han framställts med en av världens mest kända, vita skådespelare (Tom Cruise) som förebild. I den ursprungliga inledningssången, *Arabiska natt*, innehåller texten en väldigt nedlåtande och rasistiska fraser om det barbariska landet i mellanöstern, ”och där öga för öga och tand för en tand var den lag som man var van. Det är barbariskt men det är hemma för mig”. Även kvinnosynen framställs i denna film som nedvärderande då prinsessan Jasmine tydligt faller in under ramen för stereotyp kvinnokroppsideal. (Andersson, Olsson, 2009).

2.2.3 Lejonkungen

Rasistiskt kodade återgivning och språk är också mycket uppenbara även i *Lejonkungen*. Alla medlemmar av den kungliga flocken behärskar språket och pratar med en elegant brittisk accent medan de båda kaxiga hyenorna, Shenzi och Banzai, talar en mer förortslignade dialekt, som påminner oss om hur de unga svarta i New Yorks ghetton talar. Scar, Simbas fientliga farbror, har en mörkare päls än de andra lejonerna, vilket Giroux tolkar som en symbol för ”ondhet” och att de onda alltid är mörkhyade. I lejonkungen kan vi även se skildringar på kvinnors underordnade ställning, då alla överhuvud i kungariket är män. Lejonhonorna är svaga och osjälvständiga och lyder, utan ilska och motstånd, vilken manlig karaktär som helst. (Andersson, Olsson, 2009).

”Det förbluffande med dessa filmer är att de presenterar en rad skildringar och koder som lär barnen att kulturella egenskaper som inte präglas av en vit etnicitet hemmahörande i medelklassen är avvikande, underlägsna, ointelligenta och hot som måste övervinnas”. (Giroux, 2000 s. 121).

2.2.4 Pocahontas

Filmen om *Pocahontas* var den första animerade Disneyfilmen som har sitt ursprung från historiska fakta och inte bara är någon fantasi eller myt. Pocahontas porträtteras heller inte på samma sätt som de andra Disneyprinsessorna. För trots hennes välformade kropp och vackra utseende så uppfattas hon likväl som en modig, kunnig och skärpt ung kvinna, alltså långt ifrån de annars så klassiska negativa kvinnokroppsidealen. Men i likhet med många andra

kvinnliga huvudfigurer så definieras även Pocahontas, i slutändan, utifrån de manliga karaktärerna i sagan (hennes far, John Smith, den brittiska fartygsbesättningen), menar Giroux. Det som vanligtvis är utmärkande i Disneys filmer är att ”kärleken övervinner allt”, men i *Pocahontas* motbevisas detta. Kärleksparet (Pocahontas och John Smith) kommer nämligen från två helt skilda världar och trots deras kärlek för varandra så blir de, i slutändan, ändå inte det lyckliga par som förväntas. Med detta menar Giroux att Disney antyder att olika rasidentiteter måste förbli åtskilda. Men även Rönnerberg (1997) har gjort en analys kring just filmen *Pocahontas*, vilken skiljer sig markant från Girouxs. Hennes synsätt presenteras här nedan.

2.2.5 Pocahontas – sedd utifrån ett annat perspektiv

I likhet med Giroux (2000) anser också Rönnerberg (1997) att Pocahontas framställs som modig och vacker men hon hävdar dock motsatsen då det gäller ett stereotypt kvinnokroppsideal. För Rönnerberg framställs nämligen inte Pocahontas som typiskt kvinnlig, utan i stället som ”androgyn”. Hon framställs heller inte som varken ”barn eller vuxen, rik eller fattig, ”typiskt” indiansk eller vit till utseendet, utan snarast asiatisk.” (Rönnerberg, 1997 s. 194). Beträffande slutet i filmen skiljer sig också hennes åsikter från Girouxs. Hon menar inte att budskapet med filmen är kärlek utan syftar till ett budskap om ”att värna naturen och hålla livet kärt” (Rönnerberg, 1997 s. 195) och att trots olika rastillhörigheter så måste människan förstå de större sammanhangen i världen för att över huvud taget få kallas människa. Att Pocahontas och John Smith inte får varandra i slutet ser hon inte heller som något negativt budskap. Hon ser i stället deras begynnande relation som ett slags ”syskonskap” vilket, för barnen, kan upplevas som en finare relation än äktenskap då syskon faktiskt alltid är syskon, en relation som förblir livet ut.

2.3 Barns och vuxnas perspektivseende

Margareta Rönnerberg (2001) ställer sig, till skillnad från Giroux (2000), mer positiv till Disney och dess inverkan på barn. Hon menar att barn och vuxna ser på och uppfattar Disneys animeringar (tecknade eller animerade bilder och filmer) på helt skilda sätt. Barn, i allmänhet, uppskattar animeringarna och uppfattar dem som roliga och bra medan vuxna ofta ser på dem med negativa och kritiska ögon, menar Rönnerberg. Orsaken till dessa markant skilda uppfattningar anser hon beror på att barn, till skillnad från vuxna, lever i nuet och utifrån detta

”nu” skapar de sig sin förståelse av omvärlden som den ser ut *just nu*. Hon använder sig av begreppen ”vertikal kulturvärdering” och ”horisontell kulturvärdering” för att genom dessa söka förklara hur hon menar att barns och vuxnas värderingar och reaktioner skiljer sig åt. Barn har alltså en horisontell kulturvärdering, med tyngdpunkt i nuet medan vuxna har en vertikal, där de hela tiden ser till framtiden och ”barnens utveckling och uppåtstigande mot vuxenstatus” (Rönnerberg, 2001 s. 9). Rönnerberg skriver om barns perspektivseende i förhållande till vuxnas redan 1997, i sin bok *TV är bra för barn*, och påstår redan då att barn inte reagerar och tolkar medier på samma vis som vuxna och att ”barn är duktiga på att förstå” (Rönnerberg, 1997 s. 58) fast utifrån sin begreppsvärld. De vuxna är däremot dåliga på att se bortom sitt vuxna perspektiv och förutsätter att på det viset som den vuxne upplever, så upplever också barnet det. Vilket givetvis inte är korrekt, menar Rönnerberg, ”För barn är inte vuxna. De delar inte vuxnas referensramar, erfarenheter, kunskaper, intressen.” (Rönnerberg, 1997 s. 243). För barn är det i stället en ”lek” att titta på TV/film, det är roligt, spontant, frivilligt och ”på låtsas”. Vidare tar Rönnerberg (2001) upp flera anledningar till varför just Disney betraktas som populär hos barn liksom impopulär hos vuxna, något som vi, utifrån ett urval, belyser här nedan.

2.3.1 Därför är Disney så populär bland barn

Rönnerberg (2001) anser att barnens första bioupplevelse ofta blir en av Disneys långfilmer med allt vad det medför, ”spännande mörker...andra upprymda barn, popcornlukt, godis etc.” samt att det ofta är någon av dessa filmer som man som barn kanske för första gången får gå ensam, med bara kompisar eller syskon, för att titta på. Vilket givetvis inger en känsla av spänning och ”mogenhet” hos barnet. Att barnet så enkelt kan förstå innehållet och innebörden i tecknade och animerade filmer på grund av att de är så audiovisuellt utformade, vilket gör att man inte behöver vara läskunnig för att kunna greppa filmen, är också en bidragande orsak. De är då samtidigt både ”verklighetslika” i sin utformning likväl som lagom ”påhittade”, för att på så vis kunna göra det otäcka mindre otäckt. Filmernas komiska och magiska inslag spelar också en avgörande roll. Rönnerberg hävdar att barn har mycket lättare för att förstå rörelsemönster, gester och minspel än muntlig humor och värdesätter därför starkt just sådan form av humor. En humor som det enligt Rönnerberg syns mycket av i Disneys produktioner. Vidare hävdar hon också att figurerna i filmerna tolkas som nationella, det vill säga som figurer med samma ursprung som barnen själva, oavsett från vilket land de kommer. De upplevs alltså inte som utländska och detta på grund av att de talar samma språk

som barnen själva. Även musiken ska vara en stor bidragande faktor till Disneys popularitet bland de unga. Den ”enastående musiken” med ”oförglömliga melodier” menar Rönnerberg påverkar barnens upplevelser positivt och bidrar till att filmen blir någon man kommer ihåg. Slutligen poängterar Rönnerberg animationernas hoppfullhet och ”lyckliga slut”. Hon menar att de präglas av vänskap, gemenskap och givmildhet med vilka onda karaktärer besegras. Detta är något, som enligt Rönnerberg, förefaller sig väldigt viktigt hos barnen. De vill ha lyckliga slut där ”godheten segrar till sist” (Rönnerberg, 2001 s. 12) och absolut inga öppna slut där det alltså inte ges klarhet i hur berättelsen fortsätter eller slutar.

2.3.2 Därför är Disney så impopulär bland vuxna

Rönnerberg (2001) menar att en av anledningarna till att så många vuxna anser att Disneys filmer är olämpliga är ”Disneyfieringen”. Med det menas att Disney som bolag ”renar världen från allt problematiskt” (Rönnerberg, 2001 s. 13) och framställer vuxenvärlden som okomplicerad utan till exempel existerande problematiska ämnen såsom: våld, sex ras- och klassmotsättningar. Disney vill alltså ge sken av en alltför positiv världsbild, menar de, en bild som inte förbereder barnen för det verkliga livet. Vad som Rönnerberg också ser som en ”impopularitetsfaktor” är raka motsatsen till ovanstående. Alltså att vissa kritiska vuxna tvärtom anser att det finns för mycket av dessa problematiska ämnen i Disneys verk. Dessa vuxna menar till exempel att det finns för mycket sex (i form av kvinnliga karaktärer som framställs som orealistiska sexobjekt), rasism (i form av att *Aladdin* sägs innehålla anti-arabiska och antiislamiska argument) och även för mycket våld. Stereotypa könsroller är också det en bidragande faktor till Disneys impopularitet, menar Rönnerberg. Kritikerna påstår till exempel att vackra, passiva kvinnor i nöd alltid måste befrias av tappra och hjältemodiga män och mödrarna ofta är onda styvmödrar eller häxor.

2.3.3 Disney övertolkas

Margareta Rönnerberg (2001) anser alltså, till skillnad från Giroux (2000), att barn och ungdomar inte alls tar skada eller påverkas av den kritik som många vuxna påstår att Disney förmedlar genom sina animationer. För henne ligger i stället problemet hos de vuxna som tenderar att övertolka och inte ”försöker begripa filmerna utifrån barns utgångspunkter och förståelsehorisont” (Rönnerberg, 2001 s. 15). Dessutom ställer hon sig själv väldigt kritisk till att dessa påstådda dolda mönster verkligen existerar. Hon tar till exempel upp Jack Zipes

kritik, om att det är de manliga individerna som framställs som bäst och starkast och att det alltid är de som är de räddande hjältarna, och motsätter sig starkt denna uppfattning. Rönnerberg hävdar nämligen motsatsen och menar att det minst lika ofta förekommer kvinnliga ”räddare”, som när Ariel räddar Eric från det sjunkande skeppet eller när Belle räddar prinsen från att förbli ett odjur. Även då det gäller de rasistiska påhoppet hävdar hon motsatsen. Det är för Rönnerberg helt absurt att Disneys filmer skulle vara rasistiska och att barn skulle kunna upptäcka några sådana budskap finner hon ännu mera orimligt. Hon tar upp filmen *Aladdin* som exempel och menar att de flesta barn i västvärlden inte ens vet vad araber är och tror att filmen utspelar sig i ett ”låtsasland” i en påhittad tid för länge sedan (Andersson, Olsson, 2009). Användandet av stereotypa kvinnliga ideal är dock en punkt på vilken Rönnerberg kan anas delvis hålla med Giroux, men hon hävdar i stället att det inte alls är i en negativ mening utan att Disney enbart skapar denna bild av kvinnan för att, för barnen, synligt tydliggöra olika könsroller (män respektive kvinnor).

Fördömandet om att det goda alltid skildras som fint och vackert och det onda som fult och motbjudande, är även det något som Rönnerberg (2001) ställer sig starkt kritisk till. Hon menar att det är precis på detta konkreta sätt som barn faktiskt reagerar och tänker, mindre barn ”kan helt enkelt ännu inte för sitt liv begripa att ett vackert yttre skulle kunna dölja en ond sida” (Rönnerberg, 2001 s. 18), och att påstå någonting annat påvisar endast okunskap, menar Rönnerberg. Ett annat tecken på okunskap hos de kritiska vuxna är uppfattningen om att animationerna skulle vara en ”godiskultur”, med vilket hon menar sockersöta, gapiga, flyktiga och ytliga. Vad de vuxna då inte inser är att Disney med detta låter barn vara just barn då det är precis så ”barn av födsel och ännu ohejdad vana är, just söta och bullriga, omogna och okomplicerade” (Rönnerberg, 2001 s. 18) och att deras kultur därför bör framställas precis så för att bli förståelig för dem utifrån deras, och inte de vuxnas, perspektiv.

Huvudskälet till att Disneyfilmerna av många föräldrar anses som olämpliga, eller nätt och jämnt acceptabla, är alltså en vuxen oförmåga att betrakta tingen utifrån barnets perspektiv i stället för från det egna (Rönnerberg, 2001 s.18).

Vidare kommer vi nu att titta närmare på hur barn och ungdomar i allmänhet påverkas av medier, och då främst av TV och film.

2.4 Medias påverkan hos barn

När det gäller frågan kring medias påverkan hos barn så finns det många som gärna yttrar sig och kommer med åsikter, menar Werner (1996). Detta på grund av att många anser att media har just en sådan stark inverkan på våra unga. Werner hävdar dock att medias inflytande ibland är stort, ibland väldigt litet och ibland skapar den till och med motsatta effekter än man först trott. Bland dem som kritiserar media ligger tyngdpunkten främst på att innehållet skulle bestå av värderingar som är felaktiga, och då i första hand ”våld och stereotypa beskrivningar av främmande folk och kulturer.” (Knutsson, 1989 s. 13). Kritikerna hävdar också att barn inte kan skilja på fantasi och verklighet, vilket inte alls stämmer då barn faktiskt klarar av detta redan vid fyra års ålder (Rönnerberg, 1997). Att TV och film skulle göra barn hyperaktiva samtidigt som passiva och att de allt för tidigt får ta del av ”hemligheter” från vuxenlivet (Rönnerberg, 1997) är likaså mycket vanligt förekommande kritik. Både Rönnerberg (1997), Werner (1996) och Holmberg (1994) anser dock motsatsen och menar att media (TV och film) är bra för barn och att det i stället kan generera i något positivt hos dem. Holmberg, till exempel, vidhåller att denna koppling till vuxenlivet, som kritikerna ser som negativ, i själva verket är ”en viktig källa för kunskap om vuxenlivet” (Holmberg, 1994 s. 27) och även Rönnerberg visar på flera positiva effekter av media. Bland annat bidrar media till att barnen tillåts visa och bearbeta sina känslor, gynna barnens fantasi, utvidga deras perspektivseende samt att TV-figurernas personligheter och handlingar hjälper barnen i deras sociala utveckling vad det gäller grupptillhörighet och identitet. Just identitetsskapande är något vi belyser en aning extra i kommande stycke.

2.4.1 Identitetsskapande

Med identifikation menas att barnen helt skulle gå in i en av deras favoritkaraktärer och dennes identitet och på så vis känna samma känslor som, och utföra samma handlingar som denna förebild, skriver Rönnerberg (1997). Men forskning visar motsatsen, barn identifierar sig inte med sina TV-hjältar på ett sådant vis. De kan ”leva sig in i en scen och känna med hjälten, men för den skull ”blir” de inte hjälten.” (Rönnerberg, 1997 s. 32). Orsaken till att denna ”missuppfattning” gällande identifikation uppstår är, vidhåller Rönnerberg, hopblandning av begrepp. För det är inte samma sak att vilja se ut som eller utföra samma saker som sin hjälte som det är att verkligen ”tro att man är figuren på riktigt” (Rönnerberg, 1997 s. 69). Även Holmberg (1994) påvisar detta och använder sig av begreppet *Introjektion*, som innebär att barn identifierar sig med sina hjältar för att de besitter sådana kvaliteter som barnen själva

önskar att de hade. Vidare hävdar han att barnen kan använda sig av denna introjektion för att komma bort från verkligheten och vara del i en drömvärld. De kan även skapa sig nya insikter, upplevelser och kunskaper genom att fantisera kring att befinna sig i något främmande och olikt det ”vanliga”.

2.4.2 Könsroller

Könsrollsstereotyper är också ett område där media sägs ha stort inflytande. Werner (1996) menar att barn ofta identifierar sig med figurer av samma kön som de själva, flickor kan dock även identifiera sig med pojkkaraktärer men pojkarna skulle däremot, i princip, aldrig identifiera sig med en flickfigur. Detta tror Werner beror på de könsrollssystem som vi har i dagens samhälle och menar att medierna med det vill påvisa att män har högre status och mer makt än kvinnorna. Det är med detta som kritikerna menar att medierna gör barnen könsrollsstereotypa. Werner själv, i likhet med Rönnberg (1997), anser dock att TV och film i stället bidrar till att barnen blir *mindre* könsrollsstereotypa och att denna schablonmässiga bild av kvinnor och flickor kan få rakt motsatt effekt. Bara för att flickor hellre identifierar sig med ”sockersöta” figurer så använder de sig samtidigt också av inslag från de manliga och pojkiga karaktärerna, vilket leder till att de faktiskt också kan fantisera om att ”rymma iväg” på äventyr och vara busiga och listiga (Rönnberg, 1997). Med detta försvagas därför mediernas effekt av att införliva en ”stereotyp kvinnobild” (Werner, 1996 s. 39) hos barnen. Vidare tar Rönnberg upp kategoriseringar på olika rolltyper, både kvinnliga och manliga, vilka vi gör en kort sammanställning av här nedan.

Skönheten: Den som endast bryr sig om sitt yttre och att det är ytan och inte innehållet som är det viktiga. Hon är attraktiv men tom inuti och sätter stort värde i materiella ting. Att vara vacker är många gånger enbart för egots bästa men ibland även ett redskap för att kunna snärja en man eller pojkvän. Exempel på figurer som Rönnberg anser stämmer in på denna kvinnliga roll är: Ariel och Barbie.

Bruden: En individ som gör allt för få den man hon vill ha. Hon ändrar sitt sätt och utseende för att bli precis den som männen behagar. Hon är samtidigt väldigt vacker men också nästan alltid omsorgsfull, behaglig, glad och vänlig. Exempel: Ariel, Törnrosa, Snövit och Askungen.

Modern: En genuin och omtänksam figur som alltid sätter sig själv i andra hand. Hon bryr sig om alla och är alltid pålitlig och hjälpsam. Hon gör med glädje uppoffringar för andra och

andra individers trygghet, säkerhet och lycka är viktigast i alla lägen. Exempel: Snövit (då hon huserar hos dvärgarna) och Wilma (i familjen Flinta).

Den självständiga (yrkes)kvinnan: Den kvinnan som är påhittig, framgångsrik och intelligent. Hon klarar det mesta på egen hand och är många gånger attraktiv på ett mer vuxet sätt. Exempel: Wilma (i familjen Flinta).

"Häxan": En figur som är lömsk, fåfång, egoistisk, egenkär, brutal, kall och förförisk. Exempel: Diverse kvinnliga skurkar.

Den fogliga flickan: En lite intetsägande söt och foglig flicka som är anpassningsbar och gärna underordnar sig auktoriteter. Hon är också svag och ängslig men samtidigt tillmötesgående, belevad och trevlig. Hon är omtyckt av alla och ses ofta som en "solstråle" med "ett hjärta av guld". Exempel: Askungen, Snövit och Annika (i Pippi Långstrump).

Hönshjärrnan: Den kvinnliga figur som är osjälvständig, virrig, tjatig och sur. Hon är i behov av att befrias av en man, som hon samtidigt alltid ställer till det för och grälar på. Exempel: Wilma (i familjen Flinta) och Olivia (i Karl-Alfred).

Ensamvargen: En manlig figur som lever på sin styrka. Han bär ofta vapen eller använder sig av magi och tekniska krafter. En som kan, med hjälpmedel, förvandla sig från svag till stark. Exempel på figurer som Rönnberg anser stämmer in på denna manliga roll är Rambo och Hulken.

Polisen/sheriffen: Hans främsta uppgift är att upprätthålla de lagar som finns i samhället och även rättvisa och ordning. Han fångar bovar med hjälp av sina vapen eller skicklighet och i bland också med hjälp av sin "maktsymbol" (polisbrickan eller sheriffstjärnan). Han förekommer även i en mer komisk variant ibland. Exempel: Lucky Luke och Scooby Doo.

Den hemlige Fantomen/räddaren i nöden/superhjälten: En maskulin karaktär som ofta är lite enslig och skygg. Han är ädel och kämpar för andras trygghet. Hans extra ordinära egenskaper är intelligens, skicklighet och styrka. Exempel: Robin Hood, Tarzan, Stålmannen, Spindelmannen, Zorro, Fantomen och Läderlappen.

Vännen/Hjälparen: För denna karaktär är vänskapen viktigare än "manligheten". Han är hjälpsam och någon som man alltid kan lite på. Exempel: Lejonkungen.

Vitsmakaren: En finurlig och smart karaktär som, trots att han inte är en "världshjälte", i alla fall klarar av sina egna problem med kvicktänkthet och smidighet. Han har inge muskler eller vapen, men det behöver han inte heller. Han förlitar sig i stället på sin humor och intelligens. Exempel: Scooby Doo, Musen Jerry (i Tom & Jerry).

2.4.3 Barns erfarenheter kontra påverkan

Rönnerberg (1997) hävdar att det är barnens tidigare erfarenheter som avgör vad de påverkas av från media, de ”urskiljer saker som redan delvis är bekanta eller aktuella i deras liv, men struntar i sådant som är obekant” (Rönnerberg, 1997 s. 16). Erfarenheter som de har hämtat från föräldrar och syskon i hemmet, från samhället i allmänhet och från kompisar är faktorer som ”färgar” hur barnen i fortsättningen kommer att se på, uppleva och ta till sig världen. Med detta menar Rönnerberg att barnen, genom medierna endast får en ny bekantskap med, för dem, redan tidigare kända företeelser i världen och att det som, för barnen, är okänt det upptäcks över huvud taget inte. Så en...

...flicka som i hemmet har insett att en kvinna inte behöver vara ett bihang till mannen, eller låta sig domineras av honom, söker också i barnserierna efter bilder av starka eller självständiga flickor och kvinnor. Hon finner dem också. (Rönnerberg, 1997 s. 16)

Även Werner (1996) syftar på liknande synsätt då hon anser att barns erfarenheter, från vänner och familj, är av stor betydelse för hur barnen anammar impulser och visioner från medierna och om de sedan väljer att använda sig av dessa eller ej. Sammantaget, enligt Rönnerberg, visar detta på att barn faktiskt själva vet vad som är ”rätt” av det som media försöker förmedla, då de redan har fått detta tydligt visat av sin närhet (förskolan, kamrater och familj).

2.5 Förhållningssätt till media – för vuxna och pedagoger

Utifrån ovanstående ”problem” så har både Rönnerberg (1997), Holmberg (1994) och Werner (1996) förslag på hur kritiska vuxna samt pedagoger med fördel kan förhålla sig till media och deras inflytande. Rönnerberg trycker starkt på att man som vuxen måste lära sig att se utbudet med barnens ögon och utgå utifrån deras begreppsvärld och perspektiv. Genom att göra detta skapas en annan förståelse för det som i första hand kan verka ”dåligt” för barnen och ens synsätt vidgas. Något annat som hon också anser att man som vuxen och pedagoger bör ha som ”regel”, för att förhindra medieutbud med felaktiga signaler, är att själva föröka sätta sig in i TV-program och film som är anpassade för barn. På liknande vis förhåller sig även Holmberg till problematiken och förespråkar, även han, mer kunskap och reflektion, gällande medieutbudet, hos pedagogerna. Werner har sedan däremot ett mer utvidgat förslag i vilket hon påvisar vikten av att även informera eleverna kring medias stora inflytande. Vilket på så vis får dem att ytterligare avlägsna sig från de budskap eller synsätt (kring till exempel

stereotypa könsskillnader) som möjligen kan ha en negativ inverkan. Något som Rönnberg sätter sig emot då hon anser att man i stället borde avdramatisera media och inte alls utgå från att det skulle bidra med något skadligt.

2.6 Problemprecisering

Utifrån vårt syfte och den litteratur som bearbetats blir frågeställningarna följande:

- Förekommer det frekvent tydliga stereotypa skildringar i Disneys sagor, och i så fall vilka?
- Hur skildras Disneys figurer då och nu, finns det några skillnader och/eller likheter?
- Hur påverkas barn av dessa, eventuella, stereotypa skildringar?

3. METOD

I denna metoddel kommer vårt val av insamlingsmetod och urval att belysas, samt hur vår studie har genomförts och bearbetats.

3.1 Insamlingsmetod

Vi har i vår studie valt att granska och dokumentera Disneys bilderböcker, för att kunna få svar på vår problemprecisering, och har då till största delen använt oss av en kvantitativ studie grundad på en bildbaserad forskning. Detta med anledning till att vårt material, till största delen, kommer att utmynna i ett resultat bestående av hur många och vilka. Enligt Patel och Davidsson (2003) är nämligen en kvantitativ studie en forskning som inriktar sig på mätningar och statistiska analysmetoder där dataresultatet har formen av siffror. Dock så är vi medvetna om att vår studie inte enbart kommer att vara kvantitativt utformad, utan även kvalitativt då vårt bildmaterial dessutom kommer att tolkas. Denscombe (2009) skriver nämligen att ”bra forskning tenderar att använda inslag från båda tillvägagångssätten” (Denscombe, 2009 s. 319) och att bildmaterial med fördel inte bara bör betraktas utifrån deras påtagliga innehåll (den information som återges) utan även bör tolkas för att kunna få fram bildens verkliga betydelse. Vidare skriver han sedan också om diskursanalys, som även det är en kvalitativ form av undersökning. Där ligger tyngdpunkten på att, ur bilderna, avslöja dolda budskap för att på det viset försöka utröna vad skaparen egentligen vill förmedla med bilden.

3.2 Urval

Till vår studie har vi valt att endast fokusera på de sagor som hamnar under titeln Disneyklassiker (se bilaga 1, samt tidigare begreppsdefinition s. 8) och då alltså enbart granskat de bilderböcker som är gjorda, i princip identiskt, utifrån dessa filmer. Detta med anledning för att underlätta för oss själva, då vi finner det betydligt mindre komplicerat och mindre tidskrävande att granska bildmaterial än filmer, varför också en mer omfattande studie blev möjlig. Utifrån samtliga 49 Disneyklassiker lyckades vi få tag på bildmaterial rörande 31 sagor (markerade med rött i bilaga 1), då de var tämligen sällsynta och därmed svåra att få tag på. Dessa 31 böcker blev därför det fullständiga utgångsmaterialet för vår studie.

3.3 Genomförande

För att få fram den information som var av värde för vår undersökning så gjorde vi ingående granskningar samt dokumentationer av samtliga 31 bilderböcker (se bilaga 2), där varje bok noggrant gicks igenom, sida för sida, och detaljerade anteckningar fördes. I varje enskild saga letade vi efter återgivningar och skildringar utifrån samma sex kategorier, relevanta för vårt syfte. Dessa var: *Personlighet/ egenskaper*, *Stereotyp kvinnobild*, *Stereotyp mansbild*, *Ras-skildring*, *Manliga respektive kvinnliga karaktärer* och *De onda karaktärerna*.

3.4 Bearbetning

Efter att vi slutfört vår grundläggande empiriska undersökning reviderades och bearbetades den sedan. Vi avgränsade den bland annat ännu mera, gjorde tydligare och mer sammanfattade översikter samt grundliga uträkningar och sammanställningar. Anledningen till att vi gjorde ytterligare en gallring var för att vi, utifrån den ursprungliga undersökningen, upptäckte att underlaget då skulle bli alltför omfattande i förhållande till vår problemprecisering. De begränsningar vi valde att göra innebar att enbart lägga fokus på de berättelser med, i huvudsak, mänskligt skildrade karaktärer. Dock med två undantag: *Pinocchio*, som vi valt bort (då han egentligen är en docka och resterande karaktärer består av både mänskliga karaktärer och djurkaraktärer), samt *Lejonkungen*, som vi inkluderat (då den förefaller som relevant utifrån vår litteratur). Sammantaget resulterade detta då i ett underlag på 17 sagor som vår studie därför utgår ifrån.

Utifrån våra uträkningar och sammanställningar (rådata) skapade vi dessutom flertalet diagram, i form av både cirkeldiagram och stapeldiagram, vilka presenteras senare i uppsatsens resultatdel. Denscombe (2009) anser att det är av stor vikt att presentera fakta och resultat, i form av siffror, på ett tydligt, lättförståeligt och visuellt vis så att innebörden av dem bli tydlig, varför då bland annat diagram av olika slag är en mycket passande metod att använda sig av. ”Att överföra en mängd rådata till tabeller eller diagram är väsentligt för att *göra deskriptiva data begripliga*” (Denscombe, 2009 s. 349). Vidare skriver han om stapeldiagram respektive cirkeldiagram och poängterar att stapeldiagram med fördel används vid ”småskaliga forskningsprojekt” och att dessa helst inte ska innehålla fler än tio staplar (kategorier), medan användandet av ett cirkeldiagram bäst lämpar sig vid presentation av resultat i procent.

3.5 Tillförlitlighet

Eftersom vårt undersökningsmaterial (bilderböckerna) är oföränderligt och beständigt, oavsett hur många gånger det granskas, så ser vi, i det avseendet, tillförlitligheten som relativt hög. Denscombe (2009) skriver nämligen att ”en hög tillförlitlighet innebär att ett instrument ger samma data gång efter gång” (Denscombe, 2009 s. 424). Visserligen så är allt vårt bildmaterial även tolkningsbart, men enligt oss bara till en viss grad. Vi vidhåller nämligen att de skildringar vi lokaliserat faktiskt är så tydliga att de, med högsta sannolikhet, bör kunna uppfattas som påfallande av alla som väljer att söka efter dem. Vad som dock, å andra sidan, kan få vår studies tillförlitlighet mindre pålitlig, är att vårt granskade material faktiskt i slutändan endast innefattar 17 av 49 berättelser (ca 35 %), vilket därmed helt omöjliggör en fullständig bevisning.

4. RESULTAT OCH ANALYS

Här nedan följer resultat och analys av vårt insamlade material vilket tar sin utgångspunkt i vårt syfte samt problempreciseringen som alltså lyder:

- Förekommer det frekvent tydliga stereotypa skildringar i Disneys sagor, och i så fall vilka?
- Hur skildras Disneys figurer då och nu, finns det några skillnader och/eller likheter?
- Hur påverkas barn av dessa, eventuella, stereotypa skildringar?

4.1 Materialredovisning

I denna materialredovisning redovisas samtliga 17 granskade berättelser som kortfattade översikter.

4.1.1 Snövit och de sju dvärgarna (1937)

Snövit framställs som en snäll och omtänksam flicka, då hon alltid är vänlig mot alla hon möter, och hennes högsta dröm är att någon dag finna sin drömprins. Hennes vardag består av hushållssysslor och att sköta hemmet, både hos sin styvmor drottningen och då hon bor hos dvärgarna. Snövit tecknas en söt flicka med kort svart hår, ganska stora bruna ögon, liten näsa och röda läppar. Hon har relativt ”normal” kroppsform, rätt liten men ändå inte med ”Barbiesmal” midja, och ganska liten byst. Hennes drömprins skildras som lång och muskulös med brunt svallande hår, blåa ögon och markerade ansiktsdrag. I sin väntan på prinsen blir Snövit nästan mördad av sin ondskefulla styvmor som framställs i två olika skepnader. Då hon är styvmodern bär hon lila och svarta kläder och har ett hårt ansiktsuttryck med kantiga ansiktsdrag och gröna ögon. Då hon är förklädd till häxa är hon svartklädd, utmärglad och gammal med vitt hår, stor näsa och gröna ögon. I berättelsen om Snövit figurerar 9 manliga karaktärer och 2 kvinnliga.

4.1.2 Askungen (1950)

Askungen skildras som vänlig, snäll och huslig då det mesta av hennes tid går till att passa upp på sin styvmor och sina två styvsystrar. Hon längtar efter att träffa en man och önskar att hon också, liksom alla resten av rikets flickor, kunde få gå på den stilige prinsens bal. Ask-

ungen framställs som en mycket vacker ung kvinna med väldigt smal midja och stor byst. Hon har långt blondt hår, stora blåa ögon, liten näsa och rosa läppar. Prinsen i riket är lång och muskulös med brunt böljande hår, bruna ögon och markerade ansiktsdrag. Askungen styvmor är den onde i sagan då hon använder Askungen som en ”slav” och försöker förhindra henne från att medverka på balen. Styvmodern bär kläder med färgerna lila och vinrött, är lång och mager, har grått hår och hårda ansiktsdrag med stor krokig näsa. I *Askungen* förekommer det 14 olika karaktärer, varav 9 av dem är manliga och 5 är kvinnliga.

4.1.3 Peter Pan (1953)

Peter Pan framställs som en äventyrlig, modig och lekfull pojke som inte vill bli vuxen. Han bor i landet Ingenstans tillsammans med sina vänner pojkarna och Tingeling. Tingeling skildras med en väldigt smal midja och stor byst samt långt blondt hår, stora blåa ögon, liten näsa och rosaröda läppar. I landet Ingenstans bor också ”fientliga” indianer, som alla tecknas med brun hy, svart hår och stora näsor, och den ondskefulla piraten Kapten Krook (lång och tanig med lila och röda kläder, svart långt hår och mustasch, stor näsa och lång, stor haka). En dag far Peter till London och tar med sig tre fantasifulla barn, Lena, John och Mikael, till sitt land, där de får vara med om många äventyr, Lena blir bland annat kidnappad av Kapten Krook med räddas i slutet av den modige Peter Pan. I *Peter Pan* figurerar 10 manliga karaktärer och 4 kvinnliga.

4.1.4 Törnrosa (1959)

Törnrosa (Aurora) skildras som en ung, drömmande kvinna som alltid är glad, snäll och hjälpsam. Hon lever ute i ett torp i skogen, ovetandes om att hon egentligen är en prinsessa, och drömmer om att träffa ”den rätte”. Törnrosa tecknas som en väldigt fager flicka med mycket smal midja, stor byst och långt gyllene hår. Hennes ansikte är välformat med stora blåa ögon, rosa läppar och nätt näsa. Prins Filip framställs som en stilig prins som är muskulös och lång. Han har svallande brunt hår och ett vackert ansikte med markerande manliga drag och bruna ögon. Den onda fen, som uttalat en hemsk förtrollning över Törnrosa, framställs nästan omänsklig. Hon är lång och mager med ett väldigt spetsigt, grönt ansikte. Hennes utstyrsel är svart och lila och hon har en stor kantig näsa. I sagan om Törnrosa finns 6 manliga karaktärer samt 6 kvinnliga.

4.1.5 Den lilla sjöjungfrun (1989)

Den lilla sjöjungfrun Ariel lever med sin far, kung Triton, och sina systrar i havet men drömmer om att få vara människa och leva på land. Hon skildras som snäll, omtänksam och nyfiken samt rebellisk då hon trotsar sin fars förmaningar om att söka kontakt med den mänskliga världen. Ariel framställs som en mycket söt flicka, den sötaste av alla sjöjungfruprinsessorna, med jättelångt rött hår, väldigt stora blåa ögon, liten näsa och röda läppar. Hon är också väldigt smal och har en stor byst. Den mänskliga prinsen Eric tecknas också som en mycket stilig ung man. Han är lång, muskulös, har brunt böljande hår, blå ögon och markerade ansiktsdrag med tydligt käk- och kindparti. För att Ariel ska kunna fånga denna stiliga prins så ingår hon ett avtal med den onda sjöhäxan Ursula. Ursula gestaltas som en tjock och svart/lila bläckfiskdam med grått hår, krokig näsa, stor mun och grönsminkade ögon. Hon förtrollar sig dock till den sköna flickan Vanessa (som framställs som smal, har stor byst, långt brunt hår, stora bruna ögon, liten näsa, mörkröda läppar och en aning kantigt ansikte) för att kunna förföra prinsen. I *Den lilla sjöjungfrun* figurerar 18 karaktärer, varav 9 manliga och 9 kvinnliga.

4.1.6 Skönheten och Odjuret (1991)

Belle (skönheten) gestaltas som en vacker och drömmande flicka som ofta ses med böcker i händerna. Hon skildras därför som smart men också som omtänksam och snäll då hon hjälper sin, något förvirrade, far med att sköta hushållet. Belle tecknas som en skönhet med ett vackert ansikte. Hon har en smal midja, stor byst, långt brunt hår, stora bruna ögon, liten näsa och rosaröda läppar. Belle blir kär i det, från början, fasansfulla Odjuret som framställs som en självgod, egoistisk och självömkande karaktär. I slutet förvandlas han dock till en fager prins och skildras då som lång och muskulös med tjockt ljusbrunt hår, skarpa ansiktsdrag och blå ögon. Gaston, byns stolthet, försöker förgäves få Belle att gifta sig med honom men då han upptäcker att hon är kär i Odjuret försöker han döda honom. Gaston skildras som väldigt stor och är klädd i vinrött och svart. Han har långt svart hår, krokig näsa och "hårt" ansikte med väldigt framträdande haka. I berättelsen om *Skönheten och Odjuret* figurerar 7 manliga karaktärer och 3 kvinnliga.

4.1.7 Aladdin (1992)

Aladdin framställs som en äventyrslysten och modig ung man med huvudet på skaft. Han är rolig och orädd och drömmer om att bli mäktig och rik som Sultanen. Aladdin skildras som relativt kort men muskulös. Han har något mörk hy, svart "fluffigt" hår, ganska stora ögonbryn, något större näsa och bruna ögon. Aladdin bor i Agrabah, ett arabland i mellanöstern, där resten av byfolket framställs som tjockare, mörkare i hyn samt med skägg eller mustach och betydligt större näsor än Aladdin. Aladdin blir kär i den vackra prinsessan Jasmine (mycket smal midja, stor byst, ganska runda höfter, långt svart hår, ljusbrun hy, stora bruna ögon, liten näsa och rosa läppar) skildras som snäll (samtidigt som tuff och kaxig), missnöjd, sökande och rebellisk. Aladdin låtsas att han är en prins för att kunna charma den vackra prinsessan men planerna förstörs av den ondskefulla Jafar som vill ta över tronen och bli Sultan. Jafar tecknas som lång och väldigt mager, han är klädd i lila, vinrött och svart och har ett väldigt "kantigt" ansikte med påfallande stor haka. Han har också svart skägg samt en stor näsa. I *Aladdin* förekommer det 10 manliga figurer och 2 kvinnliga.

4.1.8 Lejonkungen (1994)

Lejonkungen handlar om lejonungen Simba som en dag ska bli kung. Han figurerar som busig, äventyrslysten och nyfiken men också som väldigt godhjärtad och godtrogen. Scar, Simbas onda farbror, vill ta över kungatronen i stället för Simba och dödar därför Simbas far Mufasa. Scar framställs som mörkare än alla de andra lejonerna i kungariket, han är också betydligt magrare och har ett benigare ansikte med stor nos och framträdande hakparti. Hans man samt "skägg" är också de mycket mörkare (svarta) och hans ögon är lysande gröna. I berättelsen om *Lejonkungen* finns det 13 karaktärer, varav 10 är manliga och 3 är kvinnliga.

4.1.9 Pocahontas (1995)

Pocahontas skildras som en modig, självständig och jordnära ung kvinna som går sin egen väg och lever i ett med naturen. Hon är också väldigt snäll, hjälpsam och smart. Pocahontas framställs som ståtlig och naturligt vacker med smal midja, stor byst, långt svart hår, liten näsa och röda läppar. Hon är dock också ganska muskulös och har mörkare hy samt relativt små ögon. Pocahontas förälskar sig i en "vit" man vid namn John Smith då han, tillsammans med en hel besättning, kommer till hennes land för att ta det i besittning. John Smith framställs som lång och muskulös och har blont svallande hår, blå ögon och markanta

ansiktsdrag. John förälskar sig likaså i Pocahontas och vill inte längre ”ta över” hennes folks land, men den ondskefulla och maktgalna ledaren Ratcliffe tänker inte överge sin plan. Ratcliffe gestaltas som en tjock man klädd i lila och svart med svart hår och svart mustach. Han har också en ett väldigt hårt ansikte med stor näsa, små ögon och stor mun. I slutet av sagan blir inte John Smith och Pocahontas ett kärlekspar trots allt, John åker hem tills sitt land och Pocahontas stannar kvar i sin orörda och fridfulla värld. I sagan om Pocahontas figurerar 10 manliga karaktärer och 3 kvinnliga.

4.1.10 Ringaren i Notre Dame (1997)

Quasimodo (ringaren i Notre Dame) framställs som en utstött och osäker man. Han är väldigt snäll och godtrogen och drömmer om att en dag kunna få vara en del av folket i staden. Hans ondskefulla ”herre”, Frollo, har nämligen spärrat in honom i den väldiga katedralen Notre Dame och förbjuder honom att lämna den. Frollo tecknas som lång och väldigt smal, han är klädd i svart och lila och har ett kantigt och vasst ansikte. Han framställs även med grått hår, stor näsa och små ögon. Quasimodo förälskar sig i den vackra zigenarflickan Esmeralda (smal midja, stor byst, långt lockigt och svart hår, liten näsa, rosa läppar, stora ögon och ljusbrun hy) som är självsäker, modig och ”tuff”. Tillsammans med henne och den ståtliga riddaren Phoebus (lång, muskulös, blont tjockt hår, gröna ögon och med markerade hak- och kindparti) besegrar de sedan i slutet den zigenarhatande Frollo och förhindrar honom från att ”utrota” dem. I *Ringaren i Notre Dame* förekommer 13 olika karaktärer, där 10 av dem är manliga och 3 är kvinnliga.

4.1.11 Herkules (1997)

Herkules gestaltas som en modig och övernaturligt stark ung man som är uppvuxen hos en ”vanlig” familj, ovetandes om att han i själva verket är en gud och son till kung Zeus. Han framställs som lång, väldigt muskulös, har rött svallande hår, blå ögon och tydliga ansiktsdrag. Herkules är dock lite klantig och inte kapabel att hantera sin stora styrka och blir därför förvisad från den by han är uppvuxen i. Han beger sig till gudarnas tempel och träffar där den sköna Meg som skildras som väldigt smal (så smal att hon knappt hänger ihop), med stor byst, långt rött hår, liten näsa, röda läppar och stora ögon. Vid gudarnas tempel stöter han också på den onde Hades (Zeus bror) som vill förgöra honom för att själv kunna bli kung över gudarna. Hades framställs som lång och stor med svarta och gråa kläder. Han har hårda ansiktsdrag

med en framträdande haka, stor näsa och gula ögon. Under flera tillfällen i sagan så leds berättelsen framåt av fem sjungande kvinnokaraktärer. De skildras som "svarta" med svart hår, stora bruna ögon och stora läppar. I berättelsen om Herkules figurerar 15 manliga karaktärer och 9 kvinnliga.

4.1.12 *Mulan (1998)*

Mulan skildras som en självständig och modig "pojkflicka" som gärna vill vara sina föräldrar till lags och passa in som en "vanlig" kinesisk flicka. Hon porträtteras som smal (dock inte onaturligt) med relativt liten byst, långt svart hår (som hon klipper av), stora ögon, liten näsa och ljusbrun hy. Mulan låtsas att vara en pojke och går med i armén för att beseгра Hunnerna som invaderat Kina och rädda sin far. Hon lär där känna kapten Shang, som gestaltas som en lång och muskulös man med markerade ansiktsdrag, bruna ögon och svart svallande hår, och lyckas övertyga alla om att hon faktiskt är en pojke. Den onde ledaren av Hunnerna, Shan-Yu, tecknas klädd i svart och grått, med långt svart hår, svart mustasch och små gula ögon. Mulan beseгра honom och räddar därmed hela kejsardömet från Hunnerna och blir hedrad av kejsaren själv. I *Mulan* finns 16 karaktärer varav 12 är manliga och 4 kvinnliga.

4.1.13 *Tarzan (1999)*

Tarzan framställs som en nyfiken, modig och stark ung man och han skildras som lång och muskulös med böljande brunt hår, framträdande hak och kindparti och gröna ögon. Tarzan är uppvuxen hos gorillor och hamnar ofta i dispyter med gorillaledaren Kerchak (stor och med mörk/svart päls). Trots detta så trivs Tarzan trivs med sitt "gorillaliv" men funderar också mycket på varför han är så annorlunda. En dag möter han den vackra flicka Jane (som porträtteras som smal, med stor byst, långt mörkt hår, stora blåa ögon, liten näsa och röda läppar) och börjar med hjälp av henne att utforska den mänskliga världen. I Janes expedition finns också den elake Clayton som försöker utrota gorillorna och han gestaltas som väldigt stor, klädd i gult och grönt med brunt hår och mustasch, stor näsa, stor mun och kantigt ansikte. Jane och Tarzan med vänner beseгра tillslut den onde Clayton och Jane bestämmer sig för att stanna hos Tarzan i djungeln. I filmen om Tarzan figurerar 8 manliga figurer och 3 kvinnliga.

4.1.14 Atlantis – En försvunnen värld (2001)

Milo skildras som en smart, forskare som längtar efter berömmelse och äventyr. Han tecknas som lång och ganska muskulös, med brunt tjockt hår, tydliga ansiktsdrag, bruna ögon och med glasögon. Milo far, tillsammans med en expedition, iväg för att finna det försvunna landet Atlantis och träffar där den vackra unga kvinnan Kida. Kida gestaltas som smal, ganska muskulös, med stor byst och långt silvrigt hår. Hon har även ett vackert ansikte med stora blå ögon, stora rosa läppar och liten näsa. Milo hjälper Kida och hennes folk att lösa hemligheten kring deras ö, trots att han motarbetas av den onde expeditionsmedlemmen kapten Rourke som försöker få upp det sjunkna Atlantis till ytan igen. Kapten Rourke framställs som stor och muskulös med hårt tecknat ansikte och grått hår. I berättelsen om *Atlantis* framträder 15 karaktärer, där 10 av den är manliga och 5 kvinnliga.

4.1.15 Lilo och Stitch (2002)

Lilo framställs som en busig, kaxig, envis och lite utstött flicka som bor tillsammans med sin syster Nani på Hawaii. Hon är oftast glad och snäll men hon känner sig ensam och önskar att hon hade en vän. Nani är som Lilos mamma, hon tar hand om henne, jobbar och sköter hemmet, då de inte längre har några föräldrar. Nani framställs inte alls speciellt smal, hon har runda former och är lite muskulös. Hon har långt svart hår, stora bruna ögon, ganska stor näsa och ljusbrun hy. Nani uppvaktas ständigt av den coola surfkillen David som tecknas som lång och muskulös med svart tjockt hår, bruna ögon, runt ansikte och ganska stor näsa. De båda flickorna får också ständigt besök av den elake socialarbetaren Kobra Bubbles som skildras som stor och muskulös, svartklädd, svart hy, stor näsa, bruna ögon, stora läppar och med svarta solglasögon. I *Lilo och Stitch* figurerar 8 manliga karaktärer och 10 kvinnliga.

4.1.16 Familjen Robinson (2007)

Lewis skildras som en uppfinningsrik och smart pojke som bor på ett barnhem. Han saknar sina föräldrar och kämpar med att uppfinna en maskin för att kunna få dem tillbaka. Under en uppfinningsutställning träffar han pojken Wilbur som tar honom med in i framtiden där han får träffa Wilburs knasiga framtidsfamilj. Han träffar bland andra Wilburs mamma Franny (väldigt smal midja, stor byst, kort svart hår, stora bruna ögon och röda läppar) och hans ”storebror” (lång, muskulös, svart hår, tydliga käk- och kindben). Genom hela filmen jagas Lewis av den onde plommonstopsmannen som vill förstöra Lewis maskin. Han framställs

som väldigt lång och gänglig, klädd i lila och svart, svart hår och svart mustasch och med en väldigt stor näsa och lång utåtstående haka. I berättelsen om *Familjen Robinson* syns 21 olika figurer varav 14 manliga och 7 kvinnliga.

4.1.17 Prinsessan och grodan (2009)

Tiana framställs som en självsäker och ambitiös ung kvinna som drömmer om att en dag få öppna en egen restaurang. Hon porträtteras som smal, mörkhyad (svart), med stor byst och långt svart hår. Hon har också ett vackert ansikte med stora bruna ögon, liten näsa och stora röda läppar. För att tjäna in pengar till sin restaurang tar hon jobb hos den rike herr la Bouff på hans bal, vars bortskämda dotter Charlotte hon känt sedan barnsben. Charlotte gestaltas också som väldigt smal med stor byst, liten näsa och röda läppar, men har blont lockigt hår, blåa ögon och ljus hy. Herr La Bouff och Charlotte anordnar en bal för att prins Naveen av Maldonia är på besök i staden. Charlotte vill vinna prinsens kärlek så att hon kan gifta sig med honom och bli prinsessa. Prins Naveen framställs som en mycket stilig prins som är lång och muskulös med ljusbrun hy, brunt svallande hår, blåa ögon och markanta ansiktsdrag. Den onde voodooaktorn Facilier (lång och mager, klädd i lila och svart, mörkhyad, svart hår och mustasch och ett knotigt ansikte med en stor mun) ställer sig dock i vägen för prinsen och förvandlar honom till en groda. En förtrollning som även gör Tiana till en groda då prinsen, i tron om att hon är en prinsessa som kan bryta förtrollningen, tjarar sig till en kyss som i stället får motsatt effekt. Tiana och prins Naveen överlistar dock i slutet doktor Facilier och Tiana lyckas få både prinsen och sin drömrestaurang. I sagan om *Prinsessan och grodan* figurerar 14 manliga karaktärer och 6 kvinnliga.

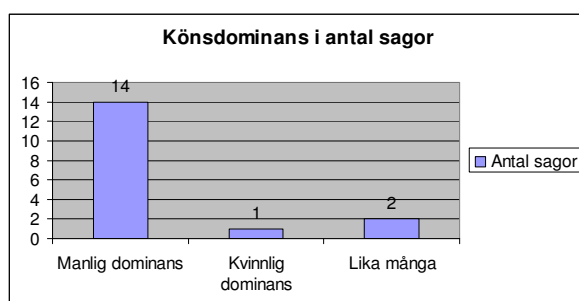
4.2 Sammanställning

Sammanställning och analys av ovanstående insamlat material, vilket kommer att belysas utifrån olika, av oss skapade, aspekter som är valda med hänsyn av relevans till vår studies syfte och problemprecisering.

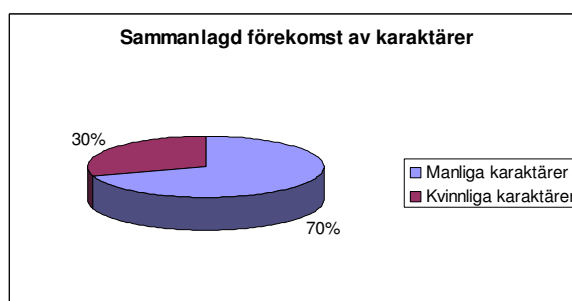
4.2.1 Könsroller

I Disneys sagor skildras alla karaktärer utifrån olika kvinnliga och manliga rolltyper (identiteter). Av de 17 sagor som vi fokuserat vår studie kring har vi klarlagt 20 karaktärer

som vi anser framställs som berättelsernas huvudpersoner, där 11 av dessa är kvinnliga karaktärer och 9 är manliga. Väljer vi dock att se till helheten och räkna *alla* karaktärer, alltså inte bara huvudkaraktärerna, så finner vi motsatsen. Då är det nämligen de manliga karaktärerna som dominerar med ett övertag på 14 av 17 sagor. Av de resterande 3 sagorna är det 2 där vi finner lika många karaktärer av varje kön och endast 1 där de kvinnliga karaktärerna har övertaget (se diagram 1). Sammanlagt, i de 17 granskade berättelserna, figurerar 249 karaktärer där 171 av dem är manliga karaktärer och 78 är kvinnliga. Vilket blir ett manligt övertag på hela 70 % gentemot 30 % (se diagram 2). Vidare har vi även delat in de, tidigare nämnda, 20 huvudpersonerna i olika kategorier rörande rolltyper, funna och valda av oss, med start på de kvinnliga.

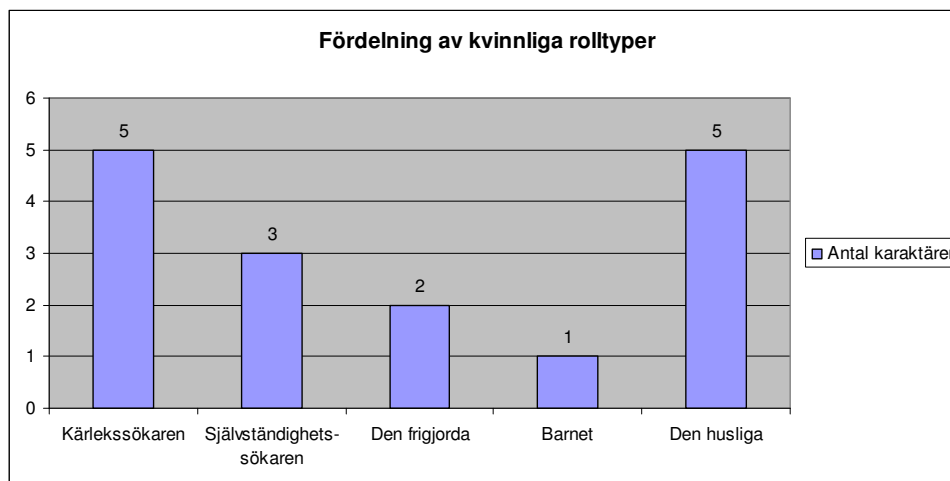
Diagram 1: Visar dominans av manliga respektive kvinnliga karaktärer, i antal sagor.

Diagram 2: Visar sammanlagd förekomst av manliga respektive kvinnliga karaktärer i samtliga 17 granskade sagor.

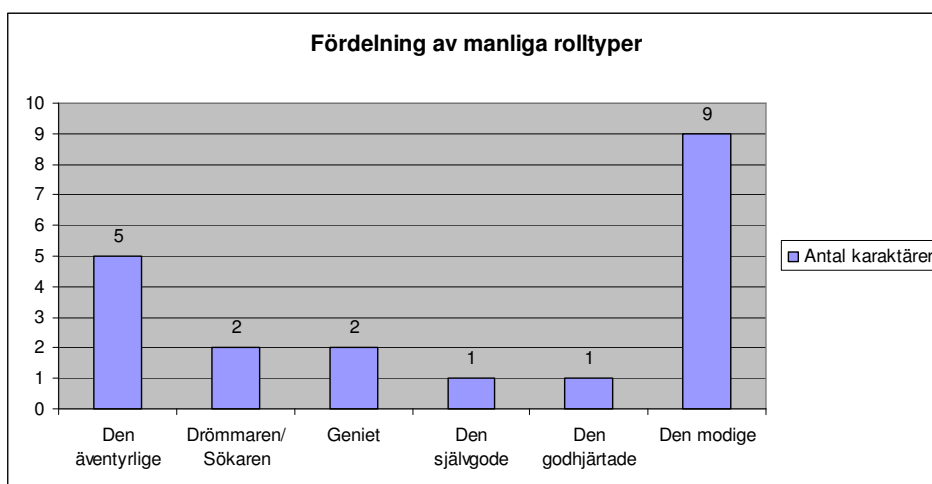
Av 11 möjliga huvudkaraktärer faller 8 av dem in under kategorin *Drömmaren* där drömmar och längtan har största fokus. *Drömmaren* kan sedan delas in i två skilda underkategorier (*Kärlekssökaren* och *Självständighetssökaren*) där 5 av de 8 kategoriseras som *Kärlekssökaren* (Snövit, Askungen, Törnrosa, Belle och Ariel), med karaktäristiska drag som: drömmande och längtande efter kärlek, och då oftast efter en vacker och stilig prins. De övriga 3 (Jasmine, Mulan och Tiana) hamnar därmed under kategorin *Självständighetssökaren* då deras drömmar inte i första hand riktar sig mot kärlek och att finna drömprinsen. Utan de drömmer i stället om att få vara sig själva, stå på egna ben och bli självständiga eller om att förverkliga drömmar gällande en ”karriär”. En annan kategori, där 2 av huvudfigurerna (Pocahontas och Esmeralda) hamnar, är *Den frigjorde*, som kännetecknas av att de är fria personligheter som går sina egna vägar, de är också väldigt jordnära, självständiga och modiga. Den sista kategorin, där endast 1 av karaktärerna hamnar (Lilo), skiljer sig märkbart från de övriga tre då sagan om *Lilo och Stitch* är den enda berättelse som skildras med ett barn i huvudrollen. Detta bidrar till att vi finner det en aning problematiskt att hitta en passande kategori, då Lilo inte är en kvinnlig karaktär på samma vis som de andra. Vi har därför valt att kalla kategorin för, kort och gott, *Barnet*. Några av ovanstående kvinnliga huvudkaraktärer

(Snövit, Askungen, Törnrosa, Belle och Tiana) passar även in på ytterligare en kategori, vilken vi har valt att kalla *Den husliga*. Denna kategori utmärks av att kvinnorna är hjälpsamma och husliga och ofta ses städa, feja och arbeta med ett glatt humör. För övrigt är dessutom samtliga 11 kvinnliga karaktärer framställda som snälla, vänliga och omtänksamma (se diagram 3).

Diagram 3: Visar fördelning av de kvinnliga rolltyperna, i antal karaktärer.

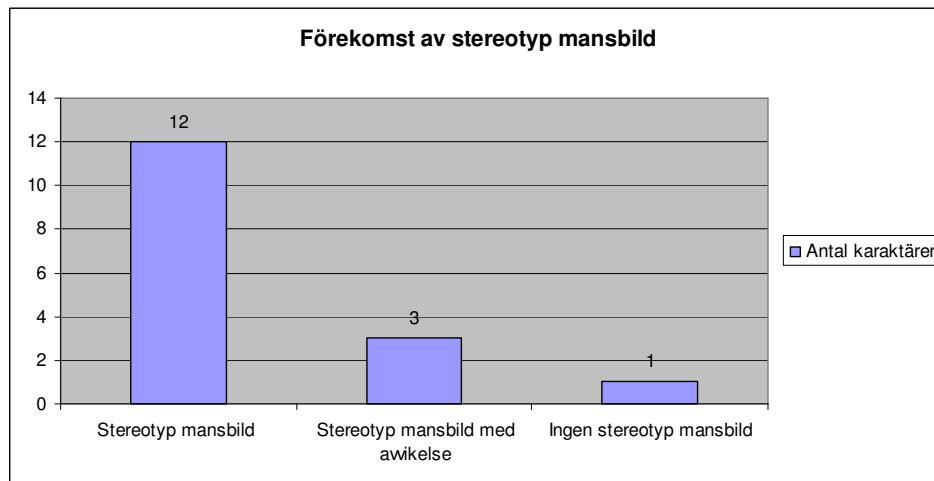
De 9 manliga huvudpersonerna är också delade på samma vis, fast under andra kategorier. 5 av 9 karaktärer (Peter Pan, Aladdin, Simba, Herkules och Milo) faller här in på kategorin *Den äventyrlige* som kännetecknas av att de hela tiden söker efter och ger sig ut på äventyr, provar sina vingar och/eller ser sig om i världen. Vi har även kategorin *Drömmaren /Sökaren*, där det huvudsakliga är drömmen och sökandet om att vara någon annan, att passa in. I denna grupp hittar vi 2 av våra huvudkaraktärer (Quasimodo och Tarzan). *Geniet* är ytterligare en rolltyp där vi finner 2 karaktärer (Lewis och Milo igen) och denna kategori karaktäriseras av att männen är smarta, finurliga och uppfinningsrika som gärna ägnar tid enskilt åt att tänka ut lösningar och svar på diverse problem. Slutligen så har vi kategorin *Den Själv gode*, där endast 1 av våra figurer (Odjuret) stämmer in. Odjuret är, till en början, egoistisk, själv god, inkräkt och självömkande och det enda han bryr sig om är sig själv, någon sympati existerar över huvud taget inte. Senare lär han sig dock att vara empatisk, omtänksam, hjälpsam och kärleksfull och hamnar då i stället under kategorin *Den godhjärtade* och *Den modige*, där även samtliga övriga manliga karaktärer passar in (se diagram 4).

Diagram 4: Visar fördelning av de manliga rolltyperna, i antal karaktärer.

4.2.2 Mansbild

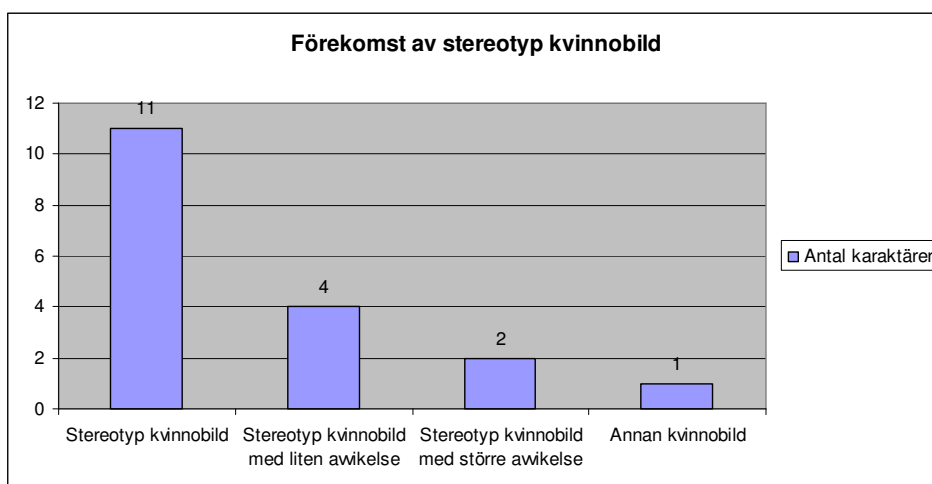
Vi har även, utifrån vårt material, valt att söka efter någon möjlig stereotyp mansbild. Vi fann då att av 16 möjliga berättelser (*Lejonkungen* har vi uteslutit i detta fall, då karaktärerna i den är enbart djur) förekommer det i 12 av dem en mansbild där männen (Snövits prins, Askungens prins, prins Filip, Odjuret som prins, Eric, John Smith, Phoebus, Herkules, Shang, Tarzan, ”storebror” Robinson och prins Naveen) skildras på ett nästan identiskt vis. De är alla långa, ståtliga och muskulösa män med stiltigt fluffigt och svallande hår. Deras ansikten är symmetriska med markanta och tydliga ansiktsdrag som markerade käk- och kindben samt raka näsor. I 3 av de resterande sagorna finns även där tydlig antydning på samma stereotypa mönster, fast här dock med vissa avvikelser. Aladdin och David (från *Lilo och Stitch*), till exempel, är även de muskulösa och med svallande hår men urskiljer sig på så vis att deras ansiktsformer är rundare och deras näsor något större. Milo stämmer också till väldigt stor del in på samma stereotypa mansbild förutom att han har glasögon och är en aning smalare än de övriga. I *Peter Pan* finner vi dock ingen stereotyp mansbild alls då Peter Pan är en tonåring och därför inte skildras på samma vis (se diagram 5).

Diagram 5: Visar förekomsten av en stereotyp mansbild, i antal karaktärer.

4.2.3 Kvinnobild

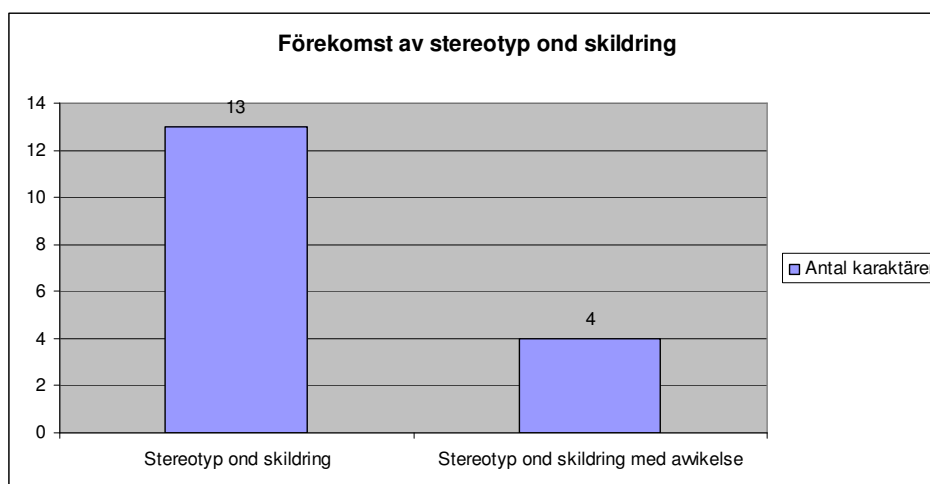
Förekomsten av en eventuellt stereotyp kvinnobild är även det en aspekt som vi valt att titta närmare på. I de 16 granskade berättelserna (*Lejonkungen* är även i detta fall utesluten då karaktärerna där är enbart djur) fann vi 18 kvinnliga karaktärer som mer eller mindre faller in under ramen för en stereotyp kvinnobild. Av dessa 18 är det 11 kvinnor (Askungen, Tingeling, Törnrosa, Belle, Ariel, Vanessa, Jasmine, Esmeralda, Meg, Jane och Tiana) som framställs på ett praktiskt taget identiskt vis. De är alla väldigt smala med "barbiesmala" midjor och de har också alla stor byst, långt böljande hår och stora skimrande ögon. 2 av de andra kvinnliga karaktärerna skildras även de på ett väldigt likt vis samma stereotypa mönster. Det enda som skiljer Franny och Charlotte åt från de andra är att de har kortare hår. Även Pocahontas och Kida är 2 karaktärer som enbart skiljer sig relativt lite från de övriga. De har samma smala midjor, långa hår och samma fylliga byst, men skildras som mer muskulösa och atletiska. Snövit och Mulan, däremot, utskiljer sig en aning mer, de är 2 kvinnliga karaktärer som nämligen inte framställs lika "onaturligt" slanka och inte heller med lika stor byst. Båda två har dessutom kortare hår än majoriteten. Slutligen fann vi också 1 karaktär (Nani) som märkbart skiljer sig på nästan alla plan ifrån de övriga. Hon är inte alls lika smal, har ingen överdrivet stor byst, har ganska stor näsa och skildras sammantaget som väldigt "rund", både vad det gäller hennes kroppsformer och ansiktsdrag. Det enda som överensstämmer med de andra karaktärernas utseende är att hon har stora ögon och långt hår (se diagram 6).

Diagram 6: Visar förekomsten av en stereotyp kvinnobild, i antal karaktärer.

4.2.4 Framställning av de onda karaktärerna

I var och en av de 17 sagorna har vi även undersökt de onda karaktärerna och hur de framställs. Vad som då framkom var att de också nästan uteslutande skildras enligt ett visst mönster. 13 av 17 figurer (Snövits styvmor/Häxan, Askungens styvmor, Kapten Krook, den onda fen, Gaston, Ursula, Jafar, Ratcliffe, Frollo, Hades, Shan-Yu, Plommonstopsmannen och doktor Facilier) bär nämligen alla färgerna lila/vinrött, svart och/eller grått, och samtliga har antingen grått eller svart hår. De är också antingen överdrivet stora/tjocka eller utmärkligt magra och har ett hårt och kantigt ansikte. Alla utom Snövits styvmor har också en stor och/eller krokig näsa och ett väldigt stort käkparti, med antingen en väldigt stor och lång haka eller enorm mun. Av de manliga karaktärerna har många också antingen skägg eller mustasch. 4 karaktärer som skiljer sig, om ändock väldigt lite, från de övriga är Clayton, kapten Rourke, Scar och Kobra Bubbles. Clayton och kapten Rourke bär nämligen kläder med andra färger (grönt och gult). Scar, som skiljer sig på grund av att han är ett djur, har ändå likheter. Han är väldigt smal och tanig, har en stor "haka" och ett litet "skägg". För övrigt tecknas han som mörk i pälsen och med svart man. Till sist skiljer sig också Kobra Bubbles något på grund av att han bär solglasögon och varken har hår eller skägg (se diagram 7).

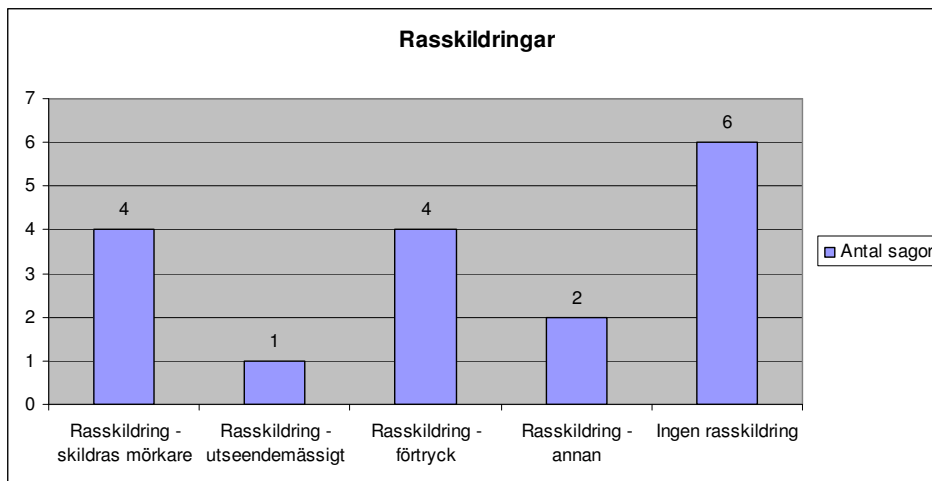

Diagram 7: Visar förekomsten av en stereotyp ond skildring, i antal karaktärer.

4.2.5 Rasskildring

Slutligen är också rasskildring en aspekt som vi valt att granska samtliga 17 berättelser utifrån. Resultatet som då framkom var att det i 11 av 17 sagor finns skildringar som möjligen kan ha en rasistisk antydning. I 4 av berättelserna uppkommer framställningar där ”onda” karaktärer tecknas som betydligt mörkare eller med annan etnicitet än berättelsernas övriga karaktärer. Dessa är Scar: som har avsevärt både mörkare päls och man än de andra lejonerna, Kerchak: som också han har tydligt mörkare (svart) päls än övriga gorillor, Kobra Bubbles: som är svarthyad medan resterande karaktärer endast är ljusbruna i hyn och Indianerna i Peter Pan: då de är de enda i sagan som framställs med annan hudfärg. Även i *Aladdin* förekommer liknande skildring med olika hudfärger, men här är det dock i princip *alla* andra karaktärer som har mörkare hy än huvudpersonerna, och alltså inte bara de onda. Samtidigt är det också andra utseendemässiga drag som skiljer sig åt. De resterande figurerna har nämligen, nästan uteslutande, betydligt större näsor och antingen skägg och/eller mustasch. I 3 av de andra berättelserna (*Pocahontas*, *Ringaren i Notre Dame* och *Atlantis – En försvunnen värld*) skiljer sig dock de rasrelaterade framställningarna åt. Här ligger inte tyngdpunkten i främsta hand på deras utseenden utan på att människokaraktärer, på ett eller annat vis, förtrycker andra människogrupper på grund av att de har annan etnicitet. I samtliga 3 sagor framställs de karaktärer som har mörk hy som mindre belevade och civiliserade ”vildar” som är mindre värda, i de ondas ögon, och i alla tre fallen även som ”hot” som måste besestras. I sagan om Tiana (*Prinsessan och Grodan*) syns tecken på liknande rasskildring. Tiana, som ju är en mörkhyad ung kvinna, får kämpa hårt för att tjäna pengar och för att kunna nå sin dröm medan Charlotte, den ”vite” rikemansflickan, är väldigt bortskämd och får allt hon pekar på av sin far baronen. Vidare figurerar det även i Herkules mörkhyade karaktärer (de 5 sjungande

kördamerna), som dock endast fungerar som sagans berättare eller ”pausunderhållare”. Avslutningsvis förekommer det också i *Mulan 1* rasskildring då faktiskt hela berättelsen utspelar sig i Kina och alla karaktärer framställs därför som Kineser eller Hunner, med ljusbrun hy (se diagram 8).

Diagram 8: Visar förekomsten av olika rasskildringar, i antal sagor.

Vidare följer nu här nedan vår diskussion där vi först diskuterar vår metod och sedan vårt resultat i relation till forskningsbakgrunden.

5. DISKUSSION

Diskussionsdelen inleds med en kort diskussion gällande metoden och fortsätter sedan med en mer omfattande diskussion där forskningsbakgrunden diskuteras i förhållande till vårt resultat och syfte. Till sist följer även ett kortare avsnitt där resultatets konsekvenser för yrkesrollen diskuteras samt förslag till vidare forskning tas upp.

5.1 Metoddiskussion

Disneys klassiska sagor är väldigt många till antalet (49 stycken) och de föreföll dessutom som väldigt svåra att få tag på. Samtidigt gav vår uppsats begränsade tid inte heller utrymme åt en allt för omfattande studie. Vi anser därför att vårt avgränsade val, gällande fokus på enbart de sagor med mänskliga karaktärer (17 stycken), ändå har gett oss ett tillräckligt underlag för att kunna komma fram till ett rimligt resultat. Valet gällande att avgränsa utifrån de sagor med i huvudsak mänskliga karaktärer i känns även det som ett befogat val, då det naturligtvis blir svårt att leta efter stereotypa mans- och kvinnobilder i en saga med enbart djurkaraktärer. Varför dessa sagor alltså visade sig mindre relevanta utifrån vårt syfte och problemprecisering.

Att vår undersökning endast innefattade bildbaserad forskning, och alltså inte några undersökande intervjuer eller enkäter, var ett medvetet val. Vi fann nämligen den bildbaserade forskningen som mest primär för vår studies syfte, och då tiden är knapp uteslöt vi därför undersökande intervjuer/enkäter. Ett val som vi, nu i efterhand, anser var helt rätt val då vår bildbaserade undersökning visade sig vara extremt tidskrävande samtidigt som den medförde rimliga och mest rättvisa resultat i förhållande till vårt syfte.

5.2 Resultatdiskussion

Resultatdiskussionen som följer är uppdelad i tre underrubriker där våra olika resultat diskuteras i relation till forskningsbakgrunden utifrån olika aspekter, *Stereotypa skildringar*, *Skildringar då och nu* och *Barns påverkan*.

5.2.1 Stereotypa skildringar

Vad som blev tydligt synligt i vår resultatdel är att de manliga karaktärerna, sammantaget, är avsevärt överrepresenterade i förhållande till de kvinnliga, hela 70 % gentemot 30 %. Något som även tidigare forskning kommit fram till då Wasko (2001) presenterar resultatet 57 % gentemot 21 %. Anledningen till att siffrorna skiljer sig en aning åt kan rimligen vara att Waskos siffror endast tar sin utgångspunkt i ett ännu mer begränsat antal filmer (från *Snövit* till *Lejonkungen*). Vad som emellertid ändock klart framkommer i båda fallen är att det är de manliga karaktärerna som klart dominerar. Detta kan vi tycka är lite besynnerligt då det faktiskt är de kvinnliga karaktärerna som innehar flest huvudroller (11/20). Giroux (2000) skriver ofta, i sin kritik gentemot Disney, att männen framställs som mer betydelsefulla (även om huvudkaraktären är kvinnlig), att kvinnorna är underordnade männen och att deras önskningar hela tiden bottnar i något som har med männen att göra (att fånga deras uppmärksamhet/kärlek eller att få samma rätt till frihet och makt). Var Giroux har fått sina tankar ifrån, och därigenom skapat sitt kritiska synsätt, kan relativt enkelt förstås utifrån vårt resultat. Vad som framkom där var nämligen att de flesta kvinnliga karaktärerna faktiskt framställs just så, samt att de kvinnliga och manliga karaktärerna framställs på påtagligt olika vis. 8 av 11 kvinnliga huvudkaraktärer placerade nämligen även vi under vår valda kategori *Drömmaren* som utmärks av att det är drömmar, om antingen kärlek eller självständighet, som är kvinnornas huvudsakliga sysselsättning. Relativt många utav dem (5/11) skildras dessutom som väldigt husliga, en egenskap som uteslutande innehas av kvinnliga karaktärer. Männen framställs däremot i stället nästan alltid som hjältemodiga och äventyrslystna. De är även oftast självständiga och endast 2 av 9 manliga karaktärer ägnar sin tillvaro åt att drömma. Om Girouxs kritik, tillika vårt resultat, då ändock verkligen är befogad, tål att diskuteras. Kanske är inte denna framställning medvetet gjord av Disney med baktanke att försöka införliva önskade könsrollsstereotyper hos barnen, utan bottnar möjligen i något helt annat. Som Werner (1996) skriver så kan det helt enkelt bero på att det är just sådana könsrollssystem som vi har i dagens samhälle, och att det enda Disney då gör att skildra sina sagor utifrån redan existerande sådana. Dessutom så förekommer det ju faktiskt också kvinnliga karaktärer med egenskaper likt de manliga i Disneys verk. Pocahontas och Esmeralda, till exempel, är två kvinnliga karaktärer som verkligen framställs som självständiga och modiga och Ariel och Belle räddar faktiskt också hjältemodigt sina älskade, som Rönnerberg (2001) påpekar. Detta kan, enligt oss, då i stället tolkas som att Disney faktiskt uppvisar tecken på att *motarbete* vårt samhälles klichéartade könsroller.

Vad som även mycket av den massiva kritik, som riktas mot Disney, tar sin utgångspunkt i är hur karaktärerna framställs utseendemässigt, och då särskilt de kvinnliga. Kritikerna, som både Giroux (2000) och Wasko (2001), påstår att praktiskt taget alla kvinnliga karaktärer framställs på samma vis, med stora bröst, "barbiesmala" midjor, långt böljande hår, pyttesmå näsor och gigantiska ögon. Även denna kritik kan stärkas då man ser till resultatet av vår studie. Där framkom nämligen att hela 11 av 18 kvinnliga karaktärer skildras på ett nästan identiskt vis. De porträtteras nämligen alla, precis som Giroux och Wasko antyder, med stor byst, smala midjor, långt hår, små näsor och stora ögon. Av de 7 karaktärer som sedan återstår skiljer sig 4 av dem endast på ett plan från de ovanstående, 2 av dem har kortare hår och 2 av dem är lite mer muskulösa, vilket betyder att de på övriga plan också framställs enligt samma stereotypa vis. Resultatet visade alltså sammantaget att enbart 3 kvinnliga karaktärer, med mer "normala" kroppsformer, tydligt skiljer sig från de andra. Vilket gör att vi onekligen kan förneka att majoriteten av Disneys kvinnliga karaktärer skildras enligt ett stereotypt kvinno-kroppsideal. Vad som dock också framkom i resultatet av vår undersökning, men som kritikerna ur vår litteratur aldrig nämnt, är att likaså merparten av de manliga karaktärerna framställs på ett näst intill identiskt sätt. I 12 av 16 möjliga berättelser figurerade det nämligen manliga karaktärer som alla skildras som långa, stiliga och muskulösa med fluffigt hår, raka näsor och tydligt markerade käk- och kindben. Det förekommer dessutom, i 3 av de resterande 4 sagorna, mansbilder som enbart avviker från få av de ovan nämnda "kriterierna" och alltså till väldigt stor del stämmer in på en stereotyp mansbild även de. I endast 1 av de 16 sagorna förekommer det inte någon stereotyp mansbild alls. Att det då enbart skulle vara de kvinnliga karaktärerna i Disneys sagor som skildras på ett visst vis stämmer alltså inte. Vår undersökning visar ju nämligen tydligt att det också existerar en minst lika explicit stereotyp mansbild. Vi tycker därför att det är tämligen märkligt att kritikerna enbart väljer att kritisera hur de kvinnliga karaktärerna framställs, då förekomsten av stereotypt framställda manliga karaktärer faktiskt till och med är *större* än förekomsten av kvinnliga. Möjligen kan detta, enligt vår åsikt, bero på att kritikerna "vill" att Disney ska framstå som ett sexistiskt företag och därför endast letar efter det de vill se. För om nu våra unga flickor, enligt Giroux, skulle påverkas negativt av Disneys framställningar varför skulle då inte även våra unga pojkar kunna göra detsamma? Vad vi också ställer oss kritiska till är om Disney verkligen kan ha skapat dessa "ideal" medvetet och helt själva. Det tror inte vi. För skönhetsideal och stereotypa framställningar finns idag överallt omkring oss. I TV, tidningar och reklam skildras ideligen både manliga och kvinnliga ideal och stereotyper och har, enligt oss, med tiden därför blivit något som vårt samhälle tillsammans skapat. Så möjligen har helt enkelt bara

Disney också färgats av dessa rådande stereotypa ideal ur vårt samhälle och deras framställningar speglar därför kanske inte företagets individuella och oberoende syn, utan enbart ett resultat av hur vår värld i allmänhet har kommit att se ut.

I vår studie sökte vi också efter om vi kunde finna någon typiskt stereotyp framställning av onda karaktärer och kom då fram till att det finns en relativt påtaglig sådan. 13 av 17 karaktärer skildras nämligen på ett likt stereotyp vis. De har alla antingen grått/vit eller svart hår och bär alltid färgerna lila/vinrött och svart/grått. De framställs också antingen som väldigt feta/stora eller extremt magra med framträdande ansiktsdrag som stora/krokiga näsor och överdrivna käkparti. De uppfattas allihop, enligt oss, som tämligen motbjudande och man kan undra varför denna uppfattning infinner sig. Vill Disney förmedla att alla människor som är feta eller magra, bär lila/vinröda kläder och har stora krokiga näsor är onda? Vår studie visar ju onekligen på detta då det endast är onda karaktärer som framställs med dessa mindre attraktiva drag. Men vem har bestämt att just de dragen är mindre attraktiva? Vi tror att det, liksom ovanstående stereotypa ideal, likaså här handlar om samhällets syn snarare än Disneys enskilda. Människor med ett inte lika fördelaktigt yttre framställs nämligen inte heller, i dagens samhälle, alls ofta på ett positivt och tilltalande vis i medier som tidningar och reklam. Reklamen fokuserar i stället mest på hur man uppnår ”skönhet” genom rätt kläder, bantningsmetoder och skönhetsoperationer och påvisar genom detta hur man ska se ut och vara. Att till exempel vara tjock och ha stor näsa blir därför ett utseende som människan, enligt oss, i allmänhet inte vill ha. Likaså vill ingen människa vara ond. Därför, tror vi, har Disney kanske omedvetet valt att framställa sina onda karaktärer med dessa oönskade utseendemässiga drag, så att karaktärerna på alla plan verkligen uppfattas som oönskade och avskyvärda.

Giroux (2000) riktar väldigt stora delar av sin kritik gentemot Disneys skildringar av raser och hävdar att många sagor rent av är rasistiska. Han har som åsikt att Disney vill förmedla att karaktärer som inte är av vit etnicitet är obegåvade och underlägsna hot som måste besegras. Detta synsätt kan till viss del styrkas genom vår studie då det i den faktiskt framkom tecken på ett sådant mönster i 4 av 17 sagor. Giroux tar upp Pocahontas som ett tydligt exempel på rasistisk skildring och hävdar att det budskap som Disney vill förmedla med den sagan är att trots kärlek så måste olika rasidentiteter förbli åtskilda. En skildring som däremot tvärtom motbevisas i *Atlantis – En försvunnen värld*, där kärleksparet (av olika etnicitet) faktiskt får varandra i slutet då Milo stannar hos Kida. Att alla onda karaktärer alltid skulle vara tecknade i en mörkare nyans, och därmed påvisa rasism, är också en av Girouxs antydningar och även

detta kan till viss del stärkas genom vår studie. I den visade det sig nämligen att så var fallet i 4 av 17 sagor. Dock så kan vi å andra sidan tycka att 4 av 17 är en relativt liten del, och att detta mönster då skulle vara ett tecken på rasism förefaller, enligt vår åsikt, därför som tämligen orimligt. I sagan om Aladdin påvisar Giroux också flera aspekter som han anser påvisar rasism. Han hävdar exempelvis att Aladdin inte alls ser ut som en Arab, utan snarare som en "vit" amerikan skapad med Tom Cruise som förebild, medan andra onda arabkaraktärer tvärtom framställs typiskt "arabliknande". Ur vår studies resultat kan man utläsa att Giroux faktiskt har en poäng med det han antyder. Aladdin framställs nämligen inte på samma vis, han *har* faktiskt mindre näsa, något ljusare hy och varken skägg eller mustasch. Dock så har Giroux fel i det avseendet att det bara skulle vara de onda karaktärerna som framställs på ett "arabliknande" vis, då det faktiskt inte stämmer alls. Alla övriga karaktärer i sagan, bortsett från Jasmine, framställs nämligen på samma sätt. Slutligen så hävdar också Giroux att det aldrig förekommer berättelser där huvudkaraktären är afroamerikan eller färgad vilket nu, genom vår studie, dock kan motbevisas. Till skillnad från Giroux så har vi nämligen haft möjlighet att granska sagor som sträcker sig ända fram till idag, Girouxs bok är ju publicerad 2000, och därmed funnit en saga där huvudkaraktären är färgad, *Prinsessan och Grodan* från 2009.

5.2.2 Skildringar då och nu

Utifrån vårt resultat kan vi också skönja vissa skillnader rörande de äldre (1937 – 2000) respektive de nya (2001 – 2010) sagorna. Framst rör skillnaderna den stereotypa kvinnobilden då vi inom den aspekten kan se flest och störst förändringar över tid. I början (1937) ser vi Snövit framställd som en relativt "normalbyggd" flicka, en kvinnobild som sedan, redan 1950, förändras relativt kraftigt via Askungen som då framställs "klassiskt" stereotyp. Denna stereotypa skildring av de kvinnliga karaktärerna håller sedan i sig flera decennier, med undantag från *Mulan* (1998), ända fram till 2002 (*Lilo och Stitch*) då den radikalt förändras tillbaka igen till att vara betydligt mindre lik den stereotypa kvinnoskildringen. Vi har utifrån egna erfarenheter och utifrån omgivningen, förstått det som att det finns en allmän uppfattning om att den stereotypa kvinnobilden har förändrats till det bättre (blivit mindre stereotyp) i Disneys nyare sagor. Även vi själva trodde att så var fallet och i princip antog att det, i och med den tydliga förändringen med *Lilo och Stitch*, innebar en början på en markant utveckling gällande resterande filmer fram till idag. Dessvärre visade det sig att så inte var fallet då samma stereotypa skildring, nästan omedelbart (2007 med *Familjen Robinson*), blev verklig-

het igen och är sedan extremt påfallande i den allra nyaste av klassikerna, *Prinsessan och grodan*, från 2009. Sammantaget så har alltså Disneys framställning av kvinnliga karaktärer inte förändrats så mycket som man kanske kan tro, utan sagorna följer än idag, nästan utslutande, fortfarande samma klassiska stereotypa mönster. Vad det gäller de andra skildringarna, gällande manliga karaktärer, de onda karaktärerna samt rasskildring, så kan vi där inte lägga märke till några större förändringar över tiden som gått förutom möjligen gällande rasskildringen i *Prinsessan och grodan*. Det är nämligen, som vi tidigare nämnt, den enda saga där huvudkaraktären är färgad, vilket enligt oss kan ses ur två skilda infallsvinklar. Antingen så kan detta införandet av en svart huvudfigur helt enkelt ses som något positivt i Disneys utveckling, då de faktiskt äntligen väljer att skildra huvudkaraktären utifrån en annan etnicitet. Eller så kan också detta möjligen vändas emot Disney om det ses på med väldigt kritiska ögon. För trots att Tiana (huvudkaraktären) nu skildras som färgad så intar hon en roll där hon på sätt och vis framställs som en ”slavisk” karaktär med betydligt lägre status än den ”vita”, rika baronfamiljen La Bouff. En skildring som utifrån den infallsvinkeln i så fall utstrålar tydligt rasistiska signaler.

5.2.3 Barns påverkan

Utifrån vår problemprecisering ville vi även bringa lite klarhet i hur barn möjligen kan påverkas av dessa, ovan nämnda stereotypa skildringar. Giroux (2000) hävdar ju att barn till stor del påverkas av de stereotypa skildringar som Disneys sagor innehåller och att sagorna fungerar som ”undervisningsmaskiner” för barnen. Han ställer sig därför mycket negativt till Disneys framställningar och hävdar att de innehåller massvis av dolda mönster, som vi tagit upp här ovan, och menar att dessa har en negativ inverkan på våra unga. Rönnberg (2001), däremot, hävdar motsatsen då hon anser att barn faktiskt inte alls påverkas negativt. Hon tar till exempel upp aspekten kring att onda karaktärer alltid skildras som fula och motbjudande, för att införliva dolda stereotypa utseendemässiga mönster hos barnen, och motsätter sig starkt detta. Hon menar nämligen att dessa onda karaktärer *måste* framställas på ett anskrämligt och motbjudande vis för att barnen över huvud taget ska förstå att de är onda. Mindre barn kan nämligen aldrig föreställa sig att ”ett vackert yttre skulle kunna dölja en ond sida”. Giroux kritik gentemot *Aladdin* och Disneys negativa framställning av arabländer motsätter hon sig likaså. Giroux hävdar nämligen att Disneys framställning av arabländerna innehåller en starkt rasistisk skildring och skriver att de framställer Aladdins land i Mellanöstern som ett okultiverat och barbariskt land, vilket inger en negativ och felaktig bild av dessa länder hos barnen.

Rönnerberg, däremot, vidhåller motsatsen då hon hävdar att barn inte har någon aning om vad Araber är och dessutom tror att Aladdin utspelar sig i ett "låtsasland" i en påhittad tid för länge sedan. Att barnen då skulle upptäcka dessa, av Giroux, påstådda skildringar ser hon därför som fullkomligt absurt. Slutligen motsätter hon sig även Giroux's kritik gentemot rasistisk skildring i sagan om Pocahontas då hon inte alls ser att den berättelsen skulle ha någon rasistisk påverkan hos barn på grund av att, som Giroux menar, Pocahontas och John Smith inte får varandra i slutet. Hon hävdar nämligen att de visst får varandra då den relation de inleder mer liknar en syskonrelation som av många barn ofta upplevs som finare. För syskon förblir ju faktiskt alltid syskon, livet ut.

Vidare påvisar Rönnerberg (2001) dessutom att anledningen till att många vuxna ibland får en så kritisk uppfattning av Disneys verk är att de inte försöker att se på sagorna utifrån barnets perspektiv. Hon trycker hårt på att barn inte är vuxna och delar därför givetvis inte heller samma erfarenheter, kunskaper eller referensramar. Hon hävdar dessutom att vuxna ofta tenderar att övertolka alla Disneys verk och anser själv inte att de innehåller några dolda stereotypa mönster. Till viss del är vi själva beredda att hålla med Rönnerberg i hennes resonemang, då vissa tolkningar verkligen visat sig vara felaktiga utifrån vår studie. Att det enbart skulle vara kvinnliga stereotyper som skildras stämmer till exempel inte och inte heller att alla onda skulle vara skildrade som mörkare än övriga karaktärer stämmer. Det blir med anledning av detta därför också tämligen svårt att tro att barn skulle påverkas negativt, av dessa enligt Giroux (2000) påstådda stereotypa skildringar, då de antingen inte alls existerar eller har visat sig vara helt felaktiga. Visst, en stereotyp skildring av kvinnliga karaktärer framkommer tydligt men så gör även en stereotyp skildring av manliga karaktärer. Så påverkas barnen till att kvinnor och flickor ska se ut och vara på ett visst vis så borde de också högst troligt påverkas till att män och pojkar även de bör se ut och vara på ett visst vis. Dock, som vi tidigare nämnt, så tror vi inte, i likhet med Werner (1996), att dessa stereotypa könsroller och utseendemässiga drag enbart går skylla på Disney, utan att de är en följd av hur vårt samhälle har sett/ser ut. Detta kan också stärkas ytterligare av Rönnerberg's (1997) teori gällande erfarenheter kontra påverkan. Hon hävdar nämligen att det är barnens tidigare erfarenheter som avgör vad de kommer att påverkas av, då allt som de urskiljer måste ha en tidigare förankring i deras liv. För att barnen därför ska kunna införlivas med och ta åt sig ett visst ideal förutsätter det då att de redan tidigare har stött på samma ideal eller stereotypa mönster, varför alltså enbart Disney självt omöjligt kan orsaka negativ påverkan hos barn.

5.3 Konsekvenser för yrkesrollen och förslag till vidare forskning

Resultatet av vår studie visade sig bli tämligen tolkningsbart, där de flesta utfallen alltså kan ses ur olika synvinklar med skilda betraktelsesätt. Resultaten kan ju nämligen studeras ur en väldigt kritisk synpunkt, såsom Giroux (2000) förespråkar, samtidigt som de kan ses på med ett mer öppnare sinne, i "Rönnerbergsanda". Beroende på ur vilken infallsvinkel man som pedagog väljer att betrakta resultaten har därför sedan påverkan på hur konsekvenserna för yrkesrollen ter sig. Vi själva anser, i enighet med Rönnerberg (2001), att pedagoger bör förhålla sig med relativ lätthet till Disneys verk och inte förutsätta att barnen/eleverna påverkas och tar skada av dessa, då mycket i vår litteratur faktiskt påvisar att sagorna inte har någon negativ inverkan. Dock vill vi ändå poängtera att "viss" försiktighet bör beaktas hos pedagogerna, vid val av Disneyrelaterat material till undervisning, då vissa av våra resultat faktiskt visar på tydliga stereotyper. Dessa sagor, med tydliga stereotypa skildringar, kan ju då möjligen, beroende på olika omständigheter, visa sig vara mer eller mindre lämpliga att använda sig av i lärandesituationer. En avvägning som, enligt vår åsikt, varje pedagog själv bör ansvara för genom en mindre granskning och reflektion av det tänkta materialet, för att sedan utifrån det kunna fatta ett klokt beslut.

Då denna empiriska undersökning fortfarande känns som att den kan utvecklas ytterligare så skulle det, vid tid och utrymme, varit väldigt intressant att fortsätta forska i ämnet. Studien skulle då till exempel kunna vidareutvecklas med en insamlig av intervjuer eller enkäter, gällande om barn verkligen påverkas eller inte, eller genom att ännu fler sagor granskas. Detta skulle då möjligen bidra till ett utfall som skiljer sig något från vårt samtidigt som ett mer övertygande och tillförlitligt resultat hade producerats.

6. SAMMANFATTNING

Avslutningsvis följer nu en kortare sammanfattning av vår studie där de centrala delarna, som syfte, metod, forskningsbakgrund, resultat och diskussion, kommer att behandlas och beskrivas.

Vårt syfte med denna studie har varit att undersöka om Disneys sagor innehåller några stereotypa skildringar gällande *könsroller, mansbild, kvinnobild, onda karaktärer* samt *raser/ethnicitet*, hur pass frekvent dessa i så fall förekommer samt om de kan ha någon inverkan på barn. De problempreciseringar som vi valde att ha som utgångspunkter under studien lyder: *Förekommer det frekvent tydliga stereotypa skildringar i Disneys sagor, och i så fall vilka?*, *Hur skildras Disneys figurer då och nu, finns det några skillnader och/eller likheter?* samt *Hur påverkas barn av dessa, eventuella, stereotypa skildringar?* Vår empiriska forskningsdel har en både kvantitativ och kvalitativ grund där, till en början, 31 sagor från Disneys klassiker granskades och dokumenterades. Dessa begränsades sedan till enbart 17 sagor där det i huvudsak figurerade mänskligt skildrade karaktärer, vilka sedan vidare granskades och även tolkades utifrån våra valda kategorier: *Könsroller, mansbild, kvinnobild, framställning av de onda karaktärerna* och *rasskildring*. I forskningsbakgrunden redogör Giroux (2000) för flera rasistiska och sexistiska skildringar, som han anser förekommer i Disneys sagor. Han menar att dessa framställningar påverkar barn negativt och att de fungerar som nya undervisningsmaskiner. Rönnberg (2001) och Holmberg (1994) däremot, vidhåller att dessa skildringar inte borde ha en negativ inverkan på barn då media, av olika slag, tvärtom skapar mycket positivt då det gäller barns utveckling. Tillsammans med Werner (1996) ger de sedan förslag på hur kritiska vuxna och pedagoger i stället bör förhålla sig till media och Rönnberg trycker på att vi vuxna inte borde ”övertolka” så mycket utan i stället försöka se ur barnens perspektiv. Studien utmynnar sedan i ett resultat och analys där det faktiskt tydligt framkommer att Disneys verk innehåller stereotypa skildringar då det gäller bland annat kvinnobild och mansbild och att dessa, överlag, inte förändrats märkbart över tid. Vidare följer sedan diskussionsdelen där alltihop knyts samman och en diskussion förs utifrån forskningslitteraturen i förhållande till syftet och resultatet. Avslutningsvis presenteras sedan vilka konsekvenser vårt resultat kan ha för yrkesrollen och förslag på vidare forskning inom ämnet tas upp.

Referenslista

Andersson, Nina och Olsson, Helen (2009). *Disneys sagovärld – En utopi kantad av fördomar och förtryck?* B-uppsats.

Bjurwill, Christer (2001). *A, B, C och D – Vägledning för studenter som skriver akademiska uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Eliot, Marc (2001). *Sagan om Walt Disney*. Uddevalla: Mediaprint Uddevalla AB.

Giroux, Henry A (2000). *Att animera de unga – Barnkulturens disneyfiering*. I: Magnus Persson (red), *Populärkulturen och skolan*. Lund: Studentlitteratur, s 105-137.

Holmberg, Olle (1994). *Ungdom och media*. Lund: Studentlitteratur.

Knutsson, Magnus (1989). *Serieeländet, dansbaneeländet och de andra eländena – Ungdom, populärkultur och moralpanik*. I: Wulff, Helena (red), *Ungdom och medier – Klass, kommersialism och kreativitet*. Edsbruk: Akademitryck AB, s 5-39.

Madsén, Jenny och Nyman, Susanne (2004). *Identitet, identifikation och kulturella skillnader i animerad film*. (www). Hämtat från

<http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:19781>>. Publicerat 28 april 2004.

Hämtat 16 november 2010.

Patel, Runar och Davidson, Bo (2003). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur.

Rönnerberg, Margareta (1997). *TV är bra för barn*. Falun: AiT Scandbook.

Rönnerberg, Margareta (2001). *Varför är Disney så populär?* Edsbruk: Akademitryck AB.

Svenska språknämnden (2007). *Svenska skrivregler*. Stockholm: Liber AB.

Wasko, Janet (2001). *Understanding Disney*. Great Britian: T. J. International.

Werner, Anita (1996). *Barn i TV-åldern*. Lund: Studentlitteratur.

Internet

Barnes, Brooks (2009). *Her Prince Has Come. Critics Too.* (www) Hämtat från <http://www.nytimes.com/2009/05/31/fashion/31disney.html?pagewanted=all>>. Publicerat 29 maj 2009. Hämtat 12 november 2010.

Corporate Disney. *Company overview.* (www) Hämtat från <http://corporate.disney.go.com/corporate/overview.html>>. Hämtat 15 november 2010.

Magic Movies (2003). *Disneys klassiker.* (www) Hämtat från <http://www.magicmovies.se/filmkategori.asp?id=1>>. Hämtat 15 november 2010.

Nordberg, Kim (2008). *Disney anklagas för rasism – igen.* (www) Hämtat från <http://sverigesradio.se/sida/arkiv.aspx?programid=478&artikel=2206711&date=2008-07-01>> Publicerat 22 juli 2008. Hämtat 24 april 2009.

Analysmaterial

Disney Enterprices, Inc (2001). *Atlantis. En försvunnen värld.* Malmö: Egmont Richter AB.

Disney Enterprices, Inc (2006). *Den lilla kycklineg.* Malmö: Damm Förlag AB

Disney Enterprices, Inc (2007). *Familjen Robinson.* Malmö: Egmont Kärnan AB.

Disney Enterprices, Inc (2004). *Kogänget.* Malmö: Richters Förlag AB.

Disney Enterprices, Inc (2010). *Prinsessan och grodan.* Malmö: Egmont Kärnan AB.

Edgar Rice Burroughs, Inc och Disney Enterprises, Inc (1999). *Tarzan*. Malmö: Egmont Richter AB.

Fletcher, Steffi (1968). *Pinocchio*. Stockholm: Folket i Bilds Förlag.

The Walt Disney Company (1993). *Aladdin*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (2002). *Aristocats*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (2003). *Askungen*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Productions (1978). *Bambis första år*. Malmö: Hemmets Journal AB.

The Walt Disney Productions (1979). *Bernard och Bianca*. Malmö: Hemmets Journal AB.

The Walt Disney Company (2003). *Björnbröder*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (1998). *Den lilla sjöjungfrun*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Productions (1967). *Djungelboken*. Stockholm: Folket i Bilds Förlag.

The Walt Disney Company (2006). *Dumbo*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (1997). *Herkules*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (1996). *Lejonkungen*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (2002). *Lilo & Stitch*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (1996). *Micke och Molle*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (1998). *Mulan*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (1995). *Mästerdetektiven Basil Mus*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (1992). *Oliver och gänget*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (2000). *Peter Pan*. Malmö: Egmont Richter AB.

The Walt Disney Company (1995). *Pocahontas*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (2001). *Pongo och de 101 dalmatinderna*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (1996). *Ringaren I Notre Dame*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (1992). *Robin Hood*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (1992). *Skönheten och odjuret*. Malmö: Richters Förlag AB.

The Walt Disney Company (1994). *Törnrosa*. Malmö: Egmont Richter AB.

Walt Disney's Klassiska Filmer (2002). *Snövit och de sju dvärgarna*. Egmont Serieförlaget A

Bilagor

Bilaga 1

Disneys klassiker

Titel	Originaltitel	År
1. Snövit och de sju dvärgarna	Snow White and the Seven Dwarfs	1937
2. Pinocchio	Pinocchio	1940
3. Fantasia	Fantasia	1940
4. Dumbo	Dumbo	1941
5. Bambi	Bambi	1942
6. Saludos Amigos	Saludos Amigos	1943
7. The Three Caballeros	The Three Caballeros	1944
8. Spela för mig	Make Mine Music	1946
9. Pank och fågelfri	Fun and Fancy Free	1947
10. Melody Time	Melody Time	1948
11. The Adventures of Ichabod and Mr. Toad	The Adventures of Ichabod and Mr. Toad	1949
12. Askungen	Cinderella	1950
13. Alice i Underlandet	Alice in Wonderland	1951
14. Peter Pan	Peter Pan	1953
15. Lady och Lufsen	Lady and the Tramp	1955
16. Törnrosa	Sleeping Beauty	1959
17. Pongo och de 101 dalmatinerna	One Hundred and One Dalmatians	1961
18. Svärdet i stenen	The Sword in the Stone	1963
19. Djungelboken	The Jungle Book	1967
20. Aristocats	Aristocats	1970
21. Robin Hood	Robin Hood	1973
22. Filmen om Nalle Puh	The Many Adventures of Winnie the Pooh	1977
23. Bernard och Bianca	The Rescuers	1977
24. Micke och Molle	The Fox and the Hound	1981
25. Taran och den magiska kitteln	The Black Cauldron	1985
26. Mästerdetektiven Basil Mus	The Great Mouse Detective	1986
27. Oliver & gänget	Oliver & Company	1988
28. Den lilla Sjöjungfrun	The Little Mermaid	1989
29. Bernard och Bianca i Australien	The Rescuers Down Under	1990

30. Skönheten och Odjuret	Beauty and the Beast	1991
31. Aladdin	Aladdin	1992
32. Lejonkungen	The Lion King	1994
33. Pocahontas	Pocahontas	1995
34. Ringaren i Notre Dame	The Hunchback of Notre Dame	1996
35. Herkules	Hercules	1997
36. Mulan	Mulan	1998
37. Tarzan	Tarzan	1999
38. Fantasia 2000	Fantasia 2000	1999
39. Kejsarens nya stil	The Emperor's New Groove	2000
40. Atlantis – En försvunnen värld	Atlantis: The Lost Empire	2001
41. Lilo & Stitch	Lilo & Stitch	2002
42. Skattkamarplanet	Treasure Planet	2002
43. Björnbröder	Brother Bear	2003
44. Kogänget	Home on the Range	2004
45. Lilla Kycklingen	Chicken Little	2005
46. Vilddjuren	The Wild	2006
47. Familjen Robinson	Meet the Robinsons	2007
48. Bolt	Bolt	2008
49. Prinsessan och Grodan	The Princess and the Frog	2009

Snövit och de sju dvärgarna

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Snövit: Snäll, hjälpsam, omtänksam, huslig, glad och pryd.

Stereotyp kvinnobild – Snövit: Vackert ansikte, kort svart hår, ganska stora ögon, liten näsa och röda läppar. ”Normal” kroppsform, ganska liten men ändå med en aning hull.

Stereotyp mansbild – Prinsen: Lång, ståtlig, muskulös, brunt svallande hår, blåa ögon, markerade käk/kindben och rak näsa.

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 9 manliga karaktärer (prinsen, jägaren och de 7 dvärgarna). 2 kvinnliga karaktärer (styvmodern och Snövit).

De onda karaktärerna – Styvmor: Lila- och svartklädd. ”Hårda” drag (kantig), gröna ögon. Häxan: Svartklädd, grått/vitt hår, gammal och rynkig (skröplig, utmär glad), stor näsa (med vårta), gröna ögon och lång haka.

Övrigt –

Pinocchio

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Pinocchio: Glad, nyfiken, godtrogen och modig.

Stereotyp kvinnobild – Fen: väldigt smal, långt blont hår och med vackra ansiktsdrag (ganska stora ögon, liten näsa och röda läppar). Även Cleo (fisken) har stora ögon och röda läppar.

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Stromboli (dockteaterns ägare) framställs som utländsk. Han är tjock, har stor näsa och stort svart skägg.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Geppetto, Pinocchio, Figaro, Benjamin Syrsa, skurkarna J. Worthington Foulfellow och Gideon, Stromboli, Lampwick, Kusken, valen) + andra pojkar och stadsbor. 3 kvinnliga karaktärer (fen, fisken Cleo och duvan) + andra stadsbor.

De onda karaktärerna – Skurkarna: Lila och grönt klädda. Stromboli: Lila-, grön- och rödklädd, tjock, stor näsa, små ögon och stort svart skägg. Kusken: Röd-, grön- och svartklädd, tjock, grått/vitt hår, stora tänder.

Övrigt –

Dumbo

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Dumbo: Söt, glad, modig.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Cirkusdirektören framställs som utländsk. Han är elak och samtidigt lite trög.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 8 manliga karaktärer (Dumbo, Timothy, Storken, Cirkusdirektören, 4 Kråkor) + andra cirkusartister och åskådare. 5 kvinnliga karaktärer (Dumbos mamma, elefantdamerna) + åskådare.

De onda karaktärerna – Elefantdamerna: Mobbar Dumbo. Cirkusdirektören: Tjock, svart hår och mustasch, stor näsa.

Övrigt –

Bambi

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) - Bambi: Nyfiken och glad men samtidigt försiktig och lite blyg.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Bambis ”rival” har mörkare päls och benämns som ett främmande rådjur som inte har att göra i Bambis skog, vilket möjligen kan tyda på att han skulle ha annan etnicitet.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 7 manliga karaktärer (Bambi, Stampe, Ugglan, Ronno, Skogens furste, 2 jägare) + andra djur. 4 kvinnliga (Bambis mamma, Faline, skunken Blomma, fru Vaktel). + andra djur.

De onda karaktärerna – Jägarna (människor): Syns med gevär. Ronno: Mörkare päls än Bambi, kantigare (elakare) ögon.

Övrigt –

Askungen

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Askungen: Snäll, vänlig, huslig.

Stereotyp kvinnobild – Askungen: Mycket smal midja och relativt stor byst. Långt mellanblont hår. Stora ögon, liten näsa och rosa läppar.

Stereotyp mansbild – Prinsen: Lång, ståtlig, muskulös, brunt svallande hår, markerade käk/kindben, rak näsa och bruna ögon.

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 9 manliga karaktärer (Mössen Jack och Gus, Katten Lucifer, Hästen, Hunden, Prinsen, Kungen, Överste kammarherren, Betjänten). 5 kvinnliga karaktärer (Askungen, Styvmodern, Styvsystrarna Gabrielle och Petronella, Askungens Gudmor (fen). + Andra möss och folk på balen (både kvinnliga och manliga).

De onda karaktärerna – Styvmodern: Lila och vinrött klädd, grått/vitt hår, stor krokig näsa, kantiga och ”hårda” drag och lång/stor haka.

Övrigt –

Peter Pan

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Peter Pan: Äventyrlig, modig, en aning omogen och glad.

Stereotyp kvinnobild – Tingeling har supersmal midja och relativt stor byst. Långt, blondt hår, stora ögon, liten näsa och rosaröda läppar.

Stereotyp mansbild –

Rasskildring – Indianerna framställs med brun hy, svart hår och stora näsor.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Peter Pan, John, Mikael, 4 ”pojkar”, Indianhövdingen, Kapten Krook, Smee) + extra indianer och sjörövare. 4 kvinnliga karaktärer (Lena, Tingeling, Nanna och Tigerlilja).

De onda karaktärerna – Krook: Lila- och rödklädd, svart hår och mustasch, stor näsa, ”kantig” och mager och lång utåtstående haka.

Övrigt –

Törnrosa

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Törnrosa: Glad, vänlig, hjälpsam, snäll, drömmande och huslig.

Stereotyp kvinnobild – Törnrosa: Våldigt smal midja och stor byst. Superlångt gyllene hår. Smalt ansikte med stora ögon, liten näsa och rosa läppar.

Stereotyp mansbild – Prins Filip: Lång, ståtlig, muskulös, svallande brunt hår, markerade käk/kindben, rak näsa och bruna ögon.

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 6 manliga karaktärer (Törnrosas pappa, prins Filip, Hubert, 3 soldater) + andra hovfolk. 6 kvinnliga karaktärer (Törnrosa ”prinsessan Aurora”, de tre goda feerna Magdalena, Flora och Fina, Törnrosas mamma, den onda fen) + andra hovfolk.

De onda karaktärerna – Den onda fen: Lila- och svartklädd, kantigt grönt ansikte och krokig näsa. Draken: Svart och lila med gula ögon.

Övrigt –

Pongo och de 101 dalmatinerna

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Pongo och Perdita: Snälla, kärleksfulla, omtänksamma, trogna och modiga.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Pongo, Roger, Hjalle och Jeppe, Grand Danoisen Danny, Skotsk terrier, fågelhunden Blodis, hästen, katten Sergeant Rapp, hunden Översten) + valpar. 6 kvinnliga karaktärer (Perdita, Anita, Nanny, Cruella De Vil, Pudeln Coco, afghanen Prissy) + några kossor och valpar.

De onda karaktärerna – Cruella De Vil: Svart- och vitklädd, svart och grått/vitt hår, mager och utmärglad, blek, ”kantig”. Hjalle: Klädd i brunt och vinrött. Svart hår, stor näsa, små ögon, mager och kantig, blek hy. Jeppe: Klädd i brunt och grönt. Tjock, stor näsa, svart hår, blek hy.

Övrigt -

Djungelboken

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Mowgli: Äventyrslysten, nyfiken, snäll, godtrogen.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 9 manliga karaktärer (Mowgli, Baloo, Bagheera, 3 vargbröder, Överste Hathi, Kaa, Shere Khan, Kung Louie) + andra apor och elefanter. 2 kvinnlig karaktär (byflickan, vargmamman).

De onda karaktärerna – Kung Louie: Större än de andra aporna. Shere Khan: Stor, kantigt ansikte och gröna ögon.

Övrigt – Möjlig klasskillnad: Elefanterna – överklass (spatserar runt med näsorna i vädret, högfärdiga). Apor – underklass (vill bli som människorna), framställs som mindre belevade.

Aristocats

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Familjen Aristocats + O'Malley: Glada, busiga, omtänksam (mamman), kärleksfulla.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – O'Malley är brunorange och Duchess är vit. O'Malley kommer även från gatan (slummen) medan Duchess kommer från en "fin" familj.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Toulouse, Berlioz, betjänten Edgar, advokaten, lastbilschauffören, 5 katter på "jazzklubben"). 3 kvinnliga karaktärer (Duchess, Marie, Madame).

De onda karaktärerna – Edgar: Lila- och brunklädd, svart hår, stor näsa, små ögon, kantigt ansikte, gammal och skröplig.

Övrigt -

Robin Hood

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Robin Hood: Modig, rättvis, självsäker, hjälpsam, smart och glad.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild –

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 14 manliga karaktärer (Allan i dalen, Robin Hood, Lille John, prins John, Sir Väs, sheriffen, kaninungen Hoppsan, smeden Otto, broder Tuck, farfar Uggle, två gamar, sköldpaddan Toby, kung Rikard) + andra bågskyttar, vakter och djurkaraktärer i byn. 5 kvinnliga karaktärer (Marian, mor kanin, 2 kaninflickor, lady Kluck) + andra djurkaraktärer i byn.

De onda karaktärerna – Sheriffen: Lila- och orangeklädd, tjock och gula ögon. Gamarna: Lila- och gråklädda, smala och svarta ögon. Prins John: Som ett lejon fast ganska smal och liten, små svarta ögon.

Övrigt -

Bernard och Bianca

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Bernard och Bianca: Snälla, smarta, omtänksamma, hjälpsamma, modiga.

Stereotyp kvinnobild – Penny: Blont hår, stora blå ögon, liten näsa (på ett flickigt vis).

Stereotyp mansbild -

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Bernard, ordföranden, katten Rufus, kaptan Orville, Snoops, krokodilerna Brutus och Nero, Lukas, Evinrude, TV-reportern) + flera möss i den internationella räddningskåren. 4 kvinnliga karaktärer (Bianca, Penny, Medusa, Ella-Maj) + en mus i den internationella räddningskåren.

De onda karaktärerna – Medusa: Röd- och lilaklädd, mager och "kantig", stor näsa, rött hår och gröna ögon. Snoops: Grönklädd, tjock, stor näsa, brunt lockigt hår och glasögon.

Krokodilerna: Gula ögon.

Övrigt -

Micke och Molle

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Micke och Molle: Busiga, nyfikna, glada.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Micke och Molle är av olika arter och får därför inte vara tillsammans.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 7 manliga karaktärer (Micke, Molle, Dinky, Bom Bom, Amos Slade, Tjifen, grizzlybjörnen). 4 kvinnliga karaktärer (Mickes mamma, ugglan Stormamma, änkan Tweed, Vixey).

De onda karaktärerna – Amos Slade: Brun- och blåklädd, grått hår och skägg, stor näsa, knöligt ansikte, bär gevär. Grizzlybjörnen: Stor, svart med vassa tänder och klor.

Övrigt –

Mästerdetektiven Basil Mus

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Basil Mus: Smart, hjälpsam, lite inskränkt, modig.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Rottigan är mörkare än de andra.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 6 manliga karaktärer (Basil Mus, herr Fladder-sson, Dawson, Rottigan, fladdermusen Skrället, Toby) + andra möss- och djurkaraktärer. 3 kvinnliga karaktärer (Olivia, drottningen Musioria, katten) + andra möss- och djurkaraktärer.

De onda karaktärerna – Rottigan: Tjock, klädd i svart och vinrött, stor mun, stor näsa och grått hår.

Övrigt -

Oliver och gänget

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Oliver: Nyfiken, orädd, busig, godtrogen, snäll och modig.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Den ena kvinnliga hunden är mörkare än de andra med lila ”ögonskugga”, hon kanske ska vara utländsk. Korvgubben ser utländsk ut (tjock, mörkt krulligt hår, skäggstubb och mycket kroppshår, stor näsa).

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 11 manliga karaktärer (Oliver, Dodger, Louie, grand danoisen Einstein, bulldoggen Francis, chihuahuan Tito, lumpsamlaren Fagin, Sykes 2 vakhundar, Sykes, Winston) + andra djur och folk i staden. 3 kvinnliga karaktärer (afghanhunden Rita, Jenny, pudeln Georgette) + andra djur och folk i staden.

De onda karaktärerna – Sykes: Tjock, klädd i grått, grått/vitt hår, små svarta ögon, stor näsa och stor mun (hakparti).

Övrigt -

Skönheten och Odjuret

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Belle: Drömmande, smart, snäll, omtänksam och huslig. Odjuret: Självgod, egoistisk och självömkande.

Stereotyp kvinnobild – Belle: Smal midja, stor byst, lång brunt hår, vackert ansikte med stora ögon, liten näsa och rosaröda läppar.

Stereotyp mansbild – Prinsen: Lång, ståtlig, muskulös, brunt svallande hår, blå ögon, rak näsa, markerade käk/kindben.

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 7 manliga karaktärer (Odjuret/Prinsen, Gaston, Belles far Maurice, Lumière, Clochsworth, Chipp, Lefou) + andra bybor. 3 kvinnliga (Belle, gumma/trollkvinna, Mrs. Potts) + några andra bybor och mänskliga möbler.

De onda karaktärerna – Gaston: Svart- och vinrödklädd, svart hår, kantigt ansikte med jättestort käkparti och krokig näsa. Lefou: Vinröd- och brunklädd, tjock, stor näsa, stor mun, svart hår.

Övrigt -

Den lilla sjöjungfrun

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Ariel: Nyfiken, snäll, omtänksam, rebellisk och drömmande.

Stereotyp kvinnobild – Ariel: Supersmal, stor byst, jättelångt rött hår, vackert ansikte men gigantiska blåa ögon, liten näsa och rosa läppar. Vanessa: Smal, stor byst, långt brunt hår, stora bruna ögon, liten näsa, mörkröda läppar. (Lite kantig i ansiktet med ”vassa” drag, kanske för att se mer elak ut och samtidigt vara vacker. Ariel är mer ”mjuk” i ansiktet och sötare).

Stereotyp mansbild – Eric: Lång, muskulös, svart ”svallande” hår, snyggt ansikte med markerade kind- och käkben, blåa ögon och rak näsa.

Rasskildring –

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 9 manliga karaktärer (Prins Eric, Kung Triton, krabban Sebastian, fisken Blunder, fiskmåsen Måsort, ålarna Kroken och Snoken, kanslern Grimsby, Kocken). 9 kvinnliga karaktärer (Ariel, Ursula, Ariels 6 systrar, Ursula/Vanessa). + andra havsinvånare och bybor (bägge könen).

De onda karaktärerna – Ursula: Klädd i lila och svart (som en bläckfisk), tjock, grått/vitt hår, krokig näsa, stor mun och grönmålade ögon. Kroken och Snoken: Gråsvarta, stora munnar med vassa tänder och gula lysande ögon.

Övrigt – Ariel lämnar sin havsvärld för Eric och förblir människa för evigt.

Aladdin

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Aladdin: Framåt, äventyrslysten, modig och cool. Jasmine: Missnöjd, rebellisk, snäll, drömmande och ganska tuff.

Stereotyp kvinnobild – Jasmine: Supersmal, stor byst, långt svart hår och vackert ansikte med stora bruna ögon, liten näsa och rosa läppar.

Stereotyp mansbild – Aladdin: Muskulös, svart ”svallande” hår, bruna ögon.

Rasskildring – Aladdin: Lite mörkare i hyn, något större näsa, inga markerande kind/käkben. Andra karaktärer i filmen (som vakterna, bybor osv. har dock något mörkare hy, betydligt större näsor, nästan alltid skägg och/eller mustascher, bruna ögon.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Aladdin, Jafar, Gazeem, papegojan Jago, Abu, sultanen, fruktförsäljaren, palatsvakten, mattan ?, Anden Genie) + fler vakter och bybor. 2 kvinnliga karaktärer (Jasmine, tigerhonan Rajah) + några få bybor.

De onda karaktärerna – Jafar: Klädd i lila/vinrött och svart, lång, smal, utmärglad, kantig, svart skägg, lång utåtstående haka och stor näsa. Jafar som gubbe: Jättesmal och utmärglad, stor mun, stor näsa, grått/vitt stort skägg, puckelrygg, klädd i grållila. Jafar som orm: Svart och lila med röda ögon.

Övrigt –

Lejonkungen

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Simba: Busig, nyfiken, äventyrslysten, godhjärtad, godtrogen och ”modig”.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Scar är mörkare än de andra lejonerna, vilket möjligen kan tyda på att han skulle vara ”utländsk”.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Mufasa, Rafiki, Simba, Scar, Zazu, hyenorna Banzai och Flin, Timon, Pumbaa, Simbas son) + andra djur. 3 kvinnliga karaktärer (Sarabi, Nala, hyenan Shenzi) + andra djur.

De onda karaktärerna – Scar: Mörkbrun päls, svart man, stor nos, litet pipskägg, smal och tanig, gröna ögon och stort hakparti.

Övrigt -

Pocahontas

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Pocahontas: Modig, självständig, snäll, hjälpsam, jordnära, kärleksfull, smart.

Stereotyp kvinnobild – Pocahontas: Smal midja, stor byst, långt svart hår, liten näsa och röda läppar. Vad som utmärker sig är: mer muskulös, annan ansiktsform, mörkare hy (det syns att hon ska föreställa en indian).

Stereotyp mansbild – John Smith: Lång, stilig, muskulös, blont svallande hår, rak näsa, markerade käk/kindben och blåa ögon.

Rasskildring – Tydlig skildring med de mörka (vildar) mot de ljusa. De mörka framställs som mindre civiliserade. Pocahontas och John Smith blir kära – motbevisar rasmotsättningar.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (John Smith, Wiggins, hunden Percy, Ratcliffe, Thomas, Pocahontas far Powhatan, medicinmannen Kekata, Kocoum, tvättbjörnen Meeko, kolibrin Flit) + andra krigare, besättningsmän och stadsbor. 3 kvinnliga karaktärer (Pocahontas, Nakoma, gammelmor Pilrot) + stadsbor och andra indianinvånare.

De onda karaktärerna – Ratcliffe: Svart och lilaklädd, svart hår och mustasch, stor näsa, tjock, stor mun, små ögon och med kantiga ansiktsdrag.

Övrigt –

Ringaren i Notre Dame

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Esmeralda: Mystisk, modig, framåt, självsäker, snäll. Quasimodo: Godtrogen, snäll, ensam, osäker, längtande och drömmande.

Stereotyp kvinnobild – Esmeralda: Smal midja, stor byst, långt lockigt svart hår, liten näsa, rosa läppar och stora ögon. Vad som skiljer sig är: mörkare hy.

Stereotyp mansbild – Phoebus: Lång, ståtlig, muskulös, blont svallande hår, markanta kind/käbben, rak näsa och gröna ögon.

Rasskildring – De mörka (utländska) är zigenare som är mindre värda och håller på att ”utrotas” i filmen – motbevisas av att Esmeralda (tillsammans med Quasimodo och Phoebus) besejrar ledaren Frollo och sammanför stadens invånare med zigenarna.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Quasimodos pappa, gycklaren Clopin, Frollo, prästen, Quasimodo, stenstatyerna Hugo och Victor, Phoebus, hästen Akilles, geten Djali) + soldater, zigenarfolk och bybor. 3 kvinnliga karaktärer (Quasimodos mamma, Esmeralda, stenstatyen Laverne) + zigenarfolk och bybor.

De onda karaktärerna – Frollo: Svart- och lilaklädd, smal och tanig, grått hår, stor näsa, små ögon, kantigt och ”vasst” ansikte och lång haka.

Övrigt – Quasimodo är helt vanställd och framställs som mindre värd p.g.a det – motbevisas i slutet då han segrar i kampen mot Frollo och blir ”välkomnad” av folket.

Herkules

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär(er)) – Herkules: Modig, stark, heroisk, hjältemodig men samtidigt klantig, sökande och äventyrslysten.

Stereotyp kvinnobild – Meg: Superdupersmal (smalast hittills), stor byst, långt rött hår, vackert ansikte med stora ögon, liten näsa och mörkröda läppar. 5 kvinnor från kören: Jättesmala, långa smala ben, stora bröst, 2 av 5 har jättelångt hår, alla har svart hår, stora bruna ögon och stora rosa läppar.

Stereotyp mansbild – Herkules: Lång, ståtlig, muskulös, markerade käk/kindben, rak näsa, blåa ögon och rött svallande hår.

Rasskildring – De enda mörkhyade (svarta) karaktärerna som figurerar är de 5 kvinnorna i kören, har ingen plats i berättelsen utan berättar liksom bara historien (genom sång), varför ”afros”? Historien utspelar ju sig i Grekland.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 15 manliga karaktärer (Zeus, Herkules, Hades, Pegasus, Hades hejdukar Skrik och panik, Herkules ”adoptivpappa”, Filoktetes, kentauren Nessos, Bergtitanen, Vulkantitanen, Istitanen, Vindtitanen, cyklopen, Hermes) + bybor. 9 kvinnliga karaktärer (Meg, 5 kvinnor från kör, Hera, Herkules ”adoptivmamma”, hydran) + andra bybor.

De onda karaktärerna – Hades: Grå- och svartklädd, stor, markanta ansiktsdrag med jättelång haka, gula ögon och stor spetsig näsa

Övrigt –

Mulan

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär(er)) – Mulan: Självsäker, modig, snäll, ”lite pojkflicka”, vill passa in.

Stereotyp kvinnobild – Mulan: Inte som de andra kvinnorna, inte mycket stämmer in på stereotypbilden. Hon är nämligen inte alls lika smal, har inte lika stor byst, har långt hår men det klipper hon av. Det som stämmer är: Stora ögon, liten näsa.

Stereotyp mansbild – Shang: Lång, ståtlig, muskulös, svart svallande hår, markerade käk/kindben, rak näsa, bruna ögon.

Rasskildring – Eftersom filmen utspelar sig i Kina har alla karaktärer kinesiska drag, så även Mulan och Shang.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 12 manliga karaktärer (Shan-Yu, General Li, Kejsaren, Chi-Fu, Mulans pappa Fa Zhou, draken Mushu, hästen Khan, Yao, Ling, Chien-Po, Shang, Kri-Kee) + andra krigare, bybor och andar. 4 kvinnliga karaktärer (Mulan, Mulans mamma Fa-Li, farmor Fa, äktenskapsmäklaren) + bybor och andar.

De onda karaktärerna – Shan-Yu: Svart- och gråklädd, stor, långt svart hår, svart mustasch, stor och bred haka och små gula ögon.

Övrigt – I hela berättelsen är kvinnor mindre värda. Mulans värld är mansdominerad och de har inte samma status som männen – detta motbevisas i slutet genom att Mulan (trots all ”vanära” hon åsamkat) räddar hela den kejsarliga armén från Hunnerna som invaderat Kina. Hon blir hedrad av kejsaren och får också (förmodligen) sin man tillslut.

Tarzan

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Tarzan: Nyfiken, modig, snäll, kärleksfull, självständig, stark.

Stereotyp kvinnobild – Jane: Smal, stor byst, långt brunt hår, vackert ansikte med stora blåa ögon, liten näsa, och röda läppar.

Stereotyp mansbild – Tarzan: Lång, ståtlig, muskulös, markerade käk/kindben, svallande brunt hår, gröna ögon och rak näsa.

Rasskildring – Hövdingen bland gorillorna är mycket mörkare än de andra och med gula ögon, han är också mycket strängare och ”elakare” (egentligen bara beskyddande), kritiker skulle möjligen kunna tolka detta som något rasistiskt.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 8 manliga karaktärer (Tarzan, leoparden Sabor, gorillakompisarna Flynt och Mungo, Kerchak, elefanten Tantor, professorn Porter, Clayton) + andra besättningsmän och gorillor. 3 kvinnliga karaktärer (Jane, Kala, Tufts) + andra några gorillor

De onda karaktärerna – Clayton: Stor, klädd i gult och grönt, grått och brunt hår, brun mustasch, stor näsa, stor mun, kantigt och hårt ansikte. Kerchak: Stor, mörkbrun (svart) päls och gula ögon.

Övrigt – Jane lämnar sin värld för Tarzans (liksom Ariel).

Atlantis – En försvunnen värld

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Milo: Smart, sökande efter äventyr, modig, hjälpsam, pålitlig, längtar efter berömmelse.

Stereotyp kvinnobild – Kida: Smal, stor byst, långt silvrigt hår, vackert ansikte med stora blåa ögon och stora rosa läppar. Skiljer sig: Ganska muskulös.

Stereotyp mansbild – Milo: Lång och ståtlig, ganska muskulös, brunt svallande hår, bruna ögon, rak näsa och markerade käk/kindben. Skiljer sig: Glasögon (smart?) och lite tanigare.

Rasskildring – Kida och Milo kommer från två olika världar, Kidas världens invånare framställs som mindre civiliserade (som ”vildar”). Milo hjälper dem att hitta ”hemligheten” om deras ö och räddar i slutet hela Atlantis. Milo stannar dock hos Kida. Urinvånarna är mörkare i hyn är folket från expeditionen.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 10 manliga karaktärer (Milo, Preston B Whitmore, kapten Rourke, Doktor Fiin, Kakan, Mullvaden, Vinny, Atlantis kung, 2 ”vakter” från expeditionen) + byinvånare. 5 kvinnliga karaktärer (Kida, Helga, Audrey, Mrs Packard, Atlantis drottning) + byinvånare).

De onda karaktärerna – Kapten Rourke: Stor, muskulös, kantigt och hårt ansikte med markerat käkparti och grått/vitt hår. Skiljer sig: inga svarta och/eller lila kläder.

Övrigt –

Lilo och Stitch

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Lilo: Busig, snäll, lite ”udda”, kärleksfull, tålmodig, lite kaxig (står på sig), ensam, envis och modig.

Stereotyp kvinnobild – Ingen klassisk, Nani är i stället inte jättesmal, har ganska runda former, lite muskulös, långt svart hår, stora bruna ögon, ganska stor näsa och lite mörkare hy.

Stereotyp mansbild – David: Lång, muskulös, svart svallande hår, bruna ögon. Skiljer sig: Stor näsa och rund ansiktsform.

Rasskildring – Typ alla är mörkhyade med svart hår men filmen utspelar ju sig på Hawaii, alla utom en liten flicka på dansskolan och djurskötaren. En av de andra har även blont hår

(den kvinnliga livräddaren). Den elaka socialarbetaren Kobra Bubbles är mörkare än de andra på ön (svart).

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 8 manliga karaktärer (Dansläroaren, Kobra Bubbles, Stitch, Jumba, agent Pleakley, restaurangägaren, David, kapten Ganto) + andra öbor och utomjordingar. 10 kvinnliga karaktärer (Lilo, 4 dansflickor, Nani, djurskötaren, affärsinnehavaren, hotellfrun, högsta rådsdamen) + andra öbor.

De onda karaktärerna – Kobra Bubbles: Svartklädd, mörkhyad (svart), stor och muskulös, svarta solglasögon, stora läppar, bruna ögon, stort käkparti och stor näsa.

Övrigt – De onda karaktärerna är egentligen inte onda sen - de bli goda och snälla på slutet.

Björnbröder

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Koda: Busig, nyfiken, snäll och kärleksfull. Kenai: Vill bli en stor krigare, envis, orädd, modig och ”hjärtlös” (till en början) – förändras då han förvandlas till en björn och knyter ett starkt band tillsammans med Koda.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Filmen utspelar sig under ”istiden” och byborna framställs som ”eskimåer”. De har mörkare hy, sneda ögon, breda näsor och svart hår.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 6 manliga karaktärer (Kenai, Sitka, Denahi, Koda, älgarna Tuck och Rutt) + andra djurkaraktärer och byinvånare. 1 kvinnlig karaktär (schananen Tanana) + byinvånare och några andra djurkaraktärer.

De onda karaktärerna – Finns inga på samma vis – det är i stället djur och människa som kämpar mot varandra i kampen mot ömsesidig förståelse (kunna leva sida vid sida). Människan framställs som mest ond, djuren vill bara skydda sig själva.

Övrigt –

Kogänget

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Fru Caloway: smart, klok, förständig glad, praktisk och ordentlig. Grace: glad, hipp, tjusig, lugn, lite ”trög” och koll på det senaste. Maggie: impulsiv, rolig, glad, framåt och modig.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Den ”onda” bisonoxen Junior är mycket mörkare än de andra korna (svart).

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 11 manliga karaktärer (Sheriffen, Abner Dixon, Buck, Rico, snedögde Joe, Almedia Slim, bisonoxen Junior, bröderna Willie, Lycko-Jack, Wessman) + andra djurkaraktärer och bybor. 4 kvinnliga karaktärer (fru Caloway, Grace, Maggie, Pearl) + andra djur, kossor och några bybor.

De onda karaktärerna – Almedia Slim: Tjock, klädd i orange och brun, orange hår, mustasch och skägg, stor näsa och små ögon. Wessman: Klädd i lila, väldigt blek hy (gråvit), smal och utmär glad, stora öron, liten uppåtnäsa, brunt hår och liten mustasch.

Övrigt –

Lilla kycklingen

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Den lilla kycklingen: snäll, glad, godtrogen, ”smart” och modig. Vill göra sin pappa stolt.

Stereotyp kvinnobild –

Stereotyp mansbild -

Rasskildring – Ingen, dock så vill filmen förmedla att alla är lika värda, oavsett storlek eller utseende (lilla kycklingen har glasögon och är liten, hans bästisar har också utmärkande drag – utåtstående tänder och övervikt) – men filmen förmedlar ju samtidigt då, på ett vis, vad som är ett ”onormalt” eller fult utseende.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 6 manliga karaktärer (Den lilla kycklingen, pappa Kluck, grisen Plutten, fisken Fisk, rymdtofsen, rymdtofsens pappa) + andra bybor. 2 kvinnliga karaktärer (Anki Dopping, rymdtofsens mamma) + andra bybor.

De onda karaktärerna – Inga onda karaktärer på det viset - det onda eller ”främmande” är utomjordingar i sina tefat som i slutet i själva verket visar sig vara vänliga.

Övrigt –

Familjen Robinson

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Lewis: Uppfinningsrik, lite klantig, snäll, smart, godtrogen, lite blyg, saknar sina föräldrar och modig.

Stereotyp kvinnobild – Franny Robinson: Jättesmal (absolut den smalaste vi sett), stor byst, kort svart hår, stora bruna ögon och röda läppar.

Stereotyp mansbild – ”Storebror Robinson”: Lång och ståtlig, muskulös, svart hår, bruna ögon, markerade käk/kindben och rak näsa.

Rasskildring -

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 14 manliga karaktärer (Lewis, herr Herrington, herr Willerstein, rumskamraten Goob/plommonstoppsmannen, Wilbur Robinson, styrelseordföranden, farfar Robinson, 4 andra Robinsons, ”storebror” Robinson, den talande grodan, Dino) + några skolbarn och skolpersonal. 7 kvinnliga karaktärer (Mildred, fru Harrington, Franny Robinson, 4 andra Robinsons) + några skolbarn och skolpersonal.

De onda karaktärerna – Plommonstoppsmannen: Klädd i lila och grått, brunt hår, stora ögonbryn och mustasch, stor näsa, utåtstående lång haka och väldigt smal och skranglig.

Övrigt -

Prinsessan och grodan

Personlighet/egenskaper (huvudkaraktär/er) – Tiana: Flitig, snäll, självsäker, självständig, drömmer om att få öppna en egen restaurang (kärleken är inte viktigast).

Stereotyp kvinnobild – Tiana: Smal, stor byst, stora bruna ögon, liten näsa (fast en aning bredare), ganska stora röda läppar, långt svart hår. Skiljer sig – mörkhyad. Charlotte: Smal, stor byst, stora blå ögon, liten näsa, röda läppar, kort blont lockigt hår.

Stereotyp mansbild – Prins Naveen: Lång, ståtlig, muskulös, brunt svallande hår, blåa ögon, markerade käk/kindben och rak näsa.

Rasskildring – Huvudpersonen i filmen är svart och så även många av bikaraktärerna. Det är Tiana som jobbar och sliter för att kunna tjäna ihop till sin dröm – restaurangen. Den blonda lilla prinsessan Charlotte är vit och rik och får allt av sin far. Tianas mamma jobbade förut som sömmerska åt Charlotte och hennes far, herr La Bouff. Tiana jobbar också åt familjen och gör munkar på deras bal.

Manliga respektive kvinnliga karaktärer – 14 manliga karaktärer (Tianas pappa James, prins Naveen, Lawrence, 2 manliga vänner, herr La Bouff, märklarbröderna Fenner, doktor Facilier, Louis, 3 jägare, eldflugan Ray) + andra djurkaraktärer och stadsbor. 6 kvinnliga karaktärer (Tiana, Tianas mamma Eudora, Charlotte, väninnan Georgia, annan väninna, Mama Odie) + andra djurkaraktärer och stadsbor.

De onda karaktärerna – Doktor Facilier: Lila och svartklädd, lång, smal och ranglig, lila ögon, stor mun och haka, mörkhyad, svart hår och svart mustasch, ”kantiga” drag.
Övrigt – Tecknad enligt de äldre modellerna fast med en svart karaktär i huvudrollen.